

GLASILO
SZDL
LJUBLJANA
BEŽIGRAD

ZBOR OBČANOV

Leto IX
Številka 1 (66)
JAN.-FEBR. 1969
Brezplačen izvod

Odlikovanja

Na slovesnosti, ki je bila 30. januarja na Gospodarskem razstavišču, je predsednik občinske skupščine Karel Kušar razdelil nekaterim Bežigradjanom visoka odlikovanja: Jernej Cerkovnik, Anton Golob in Rudolf Hohkraut so dobili red za vojne zasluge z zlatimi meči, Miroslav Dešman in Janez Dobovičnik pa red za vojne zasluge s srebrnimi meči.

Hkrati je 83 Bežigradjanov dobilo višje čine rezervnih oficirjev.

VOLITVE '69

Zbiranje predlogov za bodoče odbornike in poslance – Volilci, udeležite se konferenc

Spomladi, aprila meseca, bomo volili odbornike občinske skupščine, poslance republiške in zvezne skupščine, v Ljubljani pa še odbornike mestne skupščine. Priprave na volitve so se začele že oktobra lani, prav zdaj pa je v teku evidentiranje možnih kandidatov za odbornike in poslance.

O volitvah smo se pogovarjali s sekretarjem občinske konference Socialistične zveze delovnega ljudstva Bežigrad Metko Peterca, ki kot sekretar občinske volilne komisije vodi tudi vse politične priprave za izvedbo volitev:

● SZDL je ob teh volitvah prvič nosilec vseh priprav in odgovorna za izvedbo volitev, v okviru SZDL pa sodelujejo vse družbene politične organizacije, društva in združenja. Občinska konferenca SZDL se bo zavzemala, da omogoči pri predlaganju kandidatov sodelovanje najširšega kroga volilcev, da zagotovi javnost dela v vseh fazah priprav na volitve, predvsem pa, da bodo volilci ob razpravah o možnih kandidatih za odbornike in poslance dosledno upoštevali merila.

Kakšna so ta merila?

● Kandidati za odbornike in poslance naj bodo ustvarjalni pri razvoju socializma. Z dosedanjim delom so morali dokazati privrženost samoupravnemu sistemu, katerega so pripravili z vso zavzetostjo uresničevati.

▶ Znati morajo vzpostavljati stik z volilci, poznati njihove življenjske razmere in potrebe oziroma interese delovnih in drugih organizacij.

▶ Biti morajo pošteni, nesebični, sposobni in razgledani, uspešno morajo opravljati delo na svojem delovnem mestu in imeti ugled ter zaupanje v javnosti.

▶ Biti morajo ustvarjalni pri snovanju in vztrajni pri uresničevanju novih naprednih misli, za katere se znajo javno in prepričljivo zavzemati.

▶ Biti morajo strpni do različnih mnenj, ne pristajati na odločanje v zaprtih krogih in se dosledno boriti za javnost političnega odločanja.

▶ V vseh okoliščinah morajo postavljati v ospredje človeka, njegovo osebnost, znanje, strokovnost in ga ocenjevati po dosežkih njegovega dela in njegove ustvarjalnosti.

▶ Neprestano se morajo strokovno izpolnjevati in spremljati poglobljena vprašanja o temeljnih družbenih dogajanjih.

▶ Ne smejo biti preveč obremenjeni z družbeno političnim delom in biti pripravljene ob svoji redni zaposlitvi osredotočiti se na odborniško in poslansko dejavnost.

Kako daleč ste zdaj s pripravami na volitve?

● Pri občinski konferenci SZDL dela volilna komisija, ki opravi vse tekoče naloge v zvezi s pripravami na volitve. Pri krajevnih konferencah SZDL so za koordinirano delo in priprave odgovorne krajevne volilne komisije, v delovnih organizacijah pa so v okviru posameznih volilnih enot imenovane volilne komisije pri tisti delovni organizaciji, ki je nosilec za izvedbo volitev. Te komisije so sestavljane tako, da so v komisijah posamezni predstavniki vseh tistih delovnih organizacij, ki sestavljajo volilno enoto.

Katere so naloge teh komisij?

● Predvsem so dolžne evidentirati vse predloge za možne odborniške in poslanske kandidate ter dobiti soglasje predlaganih in skrbeti, da pri predlaganju sodeluje čim širši krog volilcev.

Nadalj. na zadnji strani

Nova šola, vrtec in bazen

Občinski proračun v javni razpravi — Denar bo tudi za Vodovodno cesto

Na zborih volivcev, ki bodo od 10. februarja naprej, bodo Bežigradjani razpravljali o letošnjem občinskem proračunu. Dve milijardi in tristo milijonov starih dinarjev meri finančni kolač, ki je seveda razrezan na stotine kosov: od velikega — za novo šolo, pa do najmanjšega — za poljedelstvo in zaščito rastlin.

Za socialno varstvo je pred-

vičenih 2.211.000 dinarjev, za občinsko upravo 2.777.000 din, za organizacije in društva 1.110.000 din. Največja je postavka za investicije: 11.321.000 din (ali po starem več kot milijarda dinarjev).

Letos naj bi začeli graditi novo osnovno šolo ob Tolstojevi ulici, vrtec v Glavarjevi ulici, bazen blizu tehniške srednje šole. Na vrsti je tudi ureditev Vodovodne ce-

ste, počasnega pasu na Črnučah in ceste od Ruskega carja do črnuškega mostu. Asfalta se bodo razveselili prebivalci Lavričeve, Mariborske, Dravske, Preradovičeve, Brankove ulice in drugod. Denar bo tudi za športna igrišča pri šolah, pa za kanakček v Tomačevem in za pokopališče v Senti Jakobu.

Za novo ljubljansko bolnišnico prispeva Bežigrad sko-

raj sto milijonov starih dinarjev.

Osnutek proračuna je sestavil svet za finance, potrdila ga je občinska skupščina. Zahteve uporabnikov proračunskega denarja so pretresali tudi drugi sveti občinske skupščine. Zdaj bodo o osnutku proračuna povedali svoje še volilci.

(Berite prilogo na srednjih straneh!)

AA vzletela

Ukinitev prisilne uprave v »Adria aviopromet«

Na zadnji seji občinske skupščine so sklenili, da bodo ukinili prisilno upravo v letalskem podjetju »Adria aviopromet«. Odborniki se s takšnim ukrepom na predzadnji seji niso strinjali, zdaj pa so dobili podrobnejše podatke o položaju podjetja ter zagotovila, da se bo AA le izmazala.

O osnutku občinskega proračuna, ki gre zdaj v javno razpravo na zborih volivcev, je bilo razmeroma malo razpra-

Še letos trgovina na Črnučah

Spomladi, na koncu meseca marca ali v začetku aprila, bodo na Črnučah začeli graditi novo trgovino. Postavili jo bodo ob glavni cesti zraven Zadrugnega doma. Računajo, da bo jeseni že nared.

Samopostrežna trgovina poslovnih enot »Emona« trgovskega podjetja »Mercator« bo imela površino približno 650 kvad. metrov. Imela bo tudi mesnico, delikateso, prodajalno spominkov in tobaka, bife ter gostinsko sobo. Ob cesti bo dovolj velik parkirni prostor.

Poslovna enota »Emona« ima že zdaj prodajalno v združenem domu, ki pa je premajhna za čedalje večje število prebivalcev na Črnučah. Nova trgovina bo privlačna tudi za turiste.

ve. Odborniki so med drugim spraševali, kako bo s komunalnimi taksami na avtomobile, ki so jih nekateri občani plačali, drugi pa ne. O vrnitvi denarja ne bo mogla odločiti občina (samo za svoje področje), temveč bo veljala odločitev republike.

Izvalna razprava je bila o zazidalnem načrtu za predel med Titovo cesto, Tolstovo ulico in podaljškom Podmilščakovice ulice (industrijska oona, kjer so že zdaj »Mladinska knjiga«, Modna oblačila in skladišče »Na-ma«). Načrt so potrdili, vendar pa sklenili, da bo treba v prihodnje za takšne načrte razpisati licitacijo.

Odborniki so dobili še poročila o telesno-vzgojni in kulturno-prosvetni dejavnosti v naši občini ter o problematiki zdravstva in socialnega varstva.

Skupščina je sprejela tudi odlok o upravnih taksah, ki bodo letos nekoliko višje.

Naš denar

Dolgoročni programi — to je bil drugi cilj, ki so ga zasledovali pri sestavljanju letošnjega proračuna. Bežigrad bo dobil tretje leto zapored nov vrtec (lani zraven gimnazije v krajevni skupnosti »Boris Kidrič«, predlanskim v Soseski 6 v Stožicah), kar se skupaj z začetkom gradnje nove osnovne šole natančno ujema s perspektivnim načrtom za gradnjo šol in vzgojno varstvenih zavodov v severnem delu Ljubljane. Lani so preuredili domala vse osnovne šole, letos so na vrsti športna igrišča. Bežigrad je ena redkih občin v Jugoslaviji, kjer imajo vse osnovne šole lastne telovadnice.

Bežigrad z 41.000 občani je po narodnem dohodku na prebivalca na drugem mestu med slovenskimi občinami. S tem seveda ni rečeno, da kje drugje, kjer to visoko mesto dobi povsem oprijemljivo podoba, ne bi smeli biti tudi prvi. Naj bodo to vrtni, socialne podpore ali športna igrišča, koraka naprej se nam prav gotovo ne bo treba sramovati. Zlasti še, če bo denar, ki ga vsi zaposleni Bežigradjani prispevamo za skupne potrebe, zares preudarno naložen.

ZGOVORNE ŠTEVILKE

41.250 prebivalcev

Konec decembra preteklega leta je bilo v bežigradski občini stalno pripravljenih 41.250 prebivalcev (19.636 moških in 21.614 žensk). Na mestnem področju je živelo 38.532 prebivalcev, zunaj mesta pa 2.718 prebivalcev.

Leto poprej je štel Bežigrad 40.721 prebivalcev ali 529 manj kot lani.

Lani se je Bežigradjanom rodilo 605 otrok. Umrlo je 242 občanov, od tega nasilne smrti 36 (9 samomorov, 2 uboja, prometne in druge nesreče). Porok je bilo lani 373, razvez zakonov pa 65.

4.335 šolarjev

Bežigradske osnovne šole obiskuje v tem šolskem letu 4.335 učencev in učenk. Razdeljeni so v 148 oddelkov. Letos je 44 učencev več, oddelkov pa je manj kot v šolskem letu 1967/68, ker so nekatere združili.

Na gimnaziji je 769 dijakov in dijakin ali 8 manj kot v šolskem letu 1967/68. Število oddelkov je enako — 25.

Radijski sprejemnik na 3 prebivalce TV sprejemnik na 5 prebivalcev

Konec preteklega leta je bilo za Bežigradom prijavljenih 13.406 radijskih sprejemnikov in 7.443 televizijskih sprejemnikov. Leto poprej so imeli Bežigradjani 6.552 televizorjev (891 manj) in 13.098 radijskih sprejemnikov (308 manj).

Osební avto na 8 prebivalcev

Sredi preteklega leta so imeli Bežigradjani 5.122 osebnih avtomobilov, 1.021 mopeda in 583 motornih koles. Vseh motornih vozil je bilo za Bežigradom 7.385.

En osebni avtomobil odpade na 8 prebivalcev.

Vprašujete mi odgovorjamo

Hišo naj bi podrl

Tovariš urednik,
prosim, če bi poizvedeli na pristojnem mestu, kakaj pri rekonstrukciji Titove ceste na Ježici ne bodo podrl tudi Hromčeve hiše, to je tiste tik pred gostilno »Angelca« na desni strani Titove ceste. Omenjeno poslopje močno ovira promet, še bolj pa preglednost. Z odstranitvijo in ustrezno rekonstrukcijo ceste bi, po mojem, močno izboljšali propusnost Titove ceste na njenem najneugodnejšem mestu.

L. B. Ježica

● Svet za urbanizem in gradbene zadeve občinske skupščine je že sklenil, da naj bi podrl tudi hišo. Denar je predviden v letošnjem občinskem proračunu.

Kakšen vozi red?

Tovariš urednik,
v vašem listu objavljate vozi red za trolejbusno progo na Črnuče. Ali ni pravi a) pa se ga podjetje Ljubljana transport ne drži, kako koli že, napravili ste nam slabo uslugo. Le redkokdaj se zgodi, da bi trolejbus peljal tako, kot je zapisano. Kaj je tu narobe?

C. A. Črnuče

● Vozi red smo dobili pri podjetju Ljubljana trans-

port in velja za zimsko sezono 1963/69. Tam so nam tudi povedali:

Vozni red je pravi. Seveda pa lahko pride do zamude zaradi prekinitve elektrike in drugih vzrokov. Tega v voznem redu ne moremo predvideti.

Garaže v Soseski 6

Tovariš urednik,
Število motornih vozil se iz dneva v dan veča, s tem v zvezi pa nastaja tudi zadrega okrog garaž. V Soseski 6 sta namreč zgrajeni dve garažni hiši, kar pa še zdaleč ne zadostuje potrebam stanovalcev te soseske.

Prosimo za pojasnilo, ali je predvidena še kakšna gradnja garaž v tej soseski ali bližnji okolici; če je, nas zanima: kje, kdaj in komu se je treba prijaviti za gradnjo.

Prizadeti občani
Soseske 6

● Na podjetju za urejanje stavbnih zemljišč »Soseska« so nam povedali, da so dobili seznam, ki obsega imena 120 prosilcev za garaže v Soseski 6. Skoraj zagotovo bodo dobili prostor v kletnih etažah pod objekti, ki jih bodo zgradili na obrobju Soseske 6 (zadnja stran Titove ceste od Tolstojevje ulice do bencinske črpalke v Stožicah). Program za ta predel zdaj dopolnjujejo. Načrte izdeluje inž. arh. Savin Sever; on je tudi avtor načrtov za triplex garažne hiše, kakršni sta dve tudi v Soseski 6 in verjetno bo znal najti najbolj ugodne rešitve — v tehničnem, finančnem in oblikovnem pogledu — tudi za predvidene nove garaže.

Če torej niste vpisani na omenjenem seznamu, se lahko še prijavite na podjetju »Soseska«, Crtomirova 10, telefon 311-795.

Novoletne vizije

Tovariš urednik,
Zadnje dni pred novoletnimi prazniki je bila na ljubljanskih ulicah nepopisna gneča. Množice so se valile po pločnikih iz trgovine v trgovino, na cestah v središču mesta so avtomobili stali v kolonah kot na fotografijah iz ameriških mest. Nekoliko nenavadna slika zimskega večera mi je dala misliti: takole bo v Ljubljani vsak dan čez nekaj let. Prej, kot si sploh mislimo in 21. stoletja sploh ni treba jemati v račun. Ljubljana je na pragu velemestnega prometa. Dnevi, ko bo bolje pustiti avto doma ali v predmestju in se peš podati v center, niso več daleč.

Navajeni smo že na vsakdanjo gnečo ob 14. uri, običajen je izredno gost promet na nekaterih križiščih poleti ob nedeljah zvečer. Pred novim letom pa mi je vzbudilo pozornost naslednje: v mraku, od 16. do 18. ure, so bile pred semaforji na Ajdovščini, pred pošto in v Dalmatinovi ulici, nepretrgane kolone avtomobilov. Po Titovi cesti, od podvoza do Trga revolucije, so se premikali korakoma. Kot rečeno, takšen je bil položaj eno do dve uri skupaj. Ljudje iz vseh predelov mesta in okolice so se zgrnili v center Ljubljane, kjer je največ trgovin. Zanimivo je, da na križišču pri Delavskem domu sploh ni bilo opaziti večjega prometa, obremenjen je bil izključno najžej center.

Ob tem so se pokazale tudi vse dobro znane hibe prometne ureditve v centru Ljubljane.

Prehoda za pešce pri nebotičniku in pred kozolcem sta veliki cikli in dostikrat vzrok, da se avtomobili naberejo v kolone. Pri semaforjih se kolone pojavijo v nezbežnem ritmu, na prehodu za pešce pri nebotičniku

Dobnikarjevo hišo pod klanecem na Ježici so podrl, da bi razširili Titovo cesto. Zanimivo je, da je bila v tem poslopju pravzaprav prva šola na Ježici: pred več kot 200 leti je Jurij Japelj odpiral vrata učenosti ježiški mladini. Prave šole takrat seveda še ni bilo.

pa vsak pešec posebej lahko »formira« svojo kolono avtomobilov, saj gre lahko čez cesto kadar mu je volja.

Trolejbusna postajališča na vozišču, sicer namenjenem avtomobilom, so druga velika ovira. Ko trolejbus ustavi na postaji pred Slavijo, se tisti trenutek Titova cesta spremeni v običajen vaški kolovoz (kjer lahko pešje le ena vrsta avtomobilov v eno smer). Vozila mestnega prometa so se sploh s težavo prebijala do postajališč.

Zvito križišče na Ajdovščini postane pri velikem prometu nadvse zapleten voz; zavijanje na parkirni prostor pri »Metalki« zavre promet na Dalmatinovi ulici in zgori se tudi, da se kolona vozil zagodi med semaforja na Ajdovščini in na Miklošičevi cesti; vozišča so pred križišči preozka in ni dovolj prostora za avtomobile, ki hočejo zavijati na levo ali desno; pločniki so v središču mesta pretesni, zlasti še tam, kjer so trolejbusna postajališča.

Ob vsem tem me zanima tole:

● Ali tisti, ki skrbijo za ureditev prometa v Ljubljani, opazujejo promet ob takšnih priložnostih? Bolje bi bilo reči: ali ga znanstveno proučujejo (filmsko snemanje, štetje vozil, ugotavljanje najhujših ovir itd.). To poudarjam zato, ker je že veliko naših strokovnjakov proučevalo prometne razmere na zahodu in celo v Ameriki, tu pa se nam pred nosom ponuja priložnost, da dokaj zanesljivo ugotovimo, kakšen bo prometni položaj pri nas čez nekaj let in tudi poiskemo rešitve iz zagate. Zaključki so lahko dragocenejši in bolj prilagojeni našim razmeram, kot pa, če se opiramo zgolj na tuje izkušnje. Če imamo teoretične zamisli o ureditvi prometa, jih velja ob takšnih priložnostih preveriti, zlasti še, ker so se naši načrtovalci že krepko usteli, ko so »za mizo« planirali število avto-

mobilov v Ljubljani za prihodnja leta.

● Kakšni so načrti za postopno ureditev prometa v središču Ljubljane in po kakšnem vrstnem redu bomo načrte uresničevali? Mislim na gradnjo podhodov za pešce (pri nebotičniku), širše pločnike, prestavitve trolejbusnih postajališč itd. Zanimame tudi, katere ulice bodo še določene za enosmerni promet ali sploh zaprte ter kako bi tudi v Ljubljani izpeljali zamisel, da je središče mesta namenjeno izključno pešcem.

Če bi se Ljubljana nekega jutra prebudila v pravem prometnem vrvežu, približno takšnem, kot je pri nas le nekajkrat na leto, običajen pa v Milanu, Parizu, v Frankfurtu ali na Dunaju, bi naša takšna zmeda, da bi bilo mesto docela ohromljeno; predvsem zaradi neurejenosti in neprimarnosti, pa tudi zaradi prave vaške neobgljenosti — dovolj je le peščice — voznikov.

K sreči takšen »Dan X« ne bo prišel kar čez noč. To pa seveda ne pomeni, da ne smemo čakati pripravljeni, oboroženi z izkušnjami, ki jih nabiramo sproti ter z odločitvami, ki bodo preprečile zmedo.

E. Z., Stožice

● Na ljubljanskem prometnem uradu so nam povedali, da je mestni svet pri njih naročil študijo za gibajoči promet v Ljubljani. Študija je pripravljena in bo o njej razpravljala prometna komisija mestnega sveta v začetku februarja. Potlej bodo o študiji razpravljali ljubljanci in vsakdo bo lahko posredoval prometnemu uradu svoje predloge in pripombe.

Naloga prometnega urada je proučevanje prometa in to v okviru finančnih možnosti tudi dela. Kako bo v prihodnosti urejen promet v Ljubljani, je zahtevano v Generalnem urbanističnem planu. Rešitve, ki so bližje, nakazuje že omenjena študija. Tam je zajeta tudi ureditev prometa na Ajdovščini in okolici; med drugim naj bi Dalmatinova in Tavčarjeva ulica postali enosmerni. Prehoda pred nebotičnikom ne moremo enostavno ukiniti, pač pa je predviden padhod za pešce na Ajdovščini. Zgradili ga bodo hkrati s ploščadjo Borisa Kraigherja (pred »Metalko«). Postajališča javnega mestnega prometa povzročajo največ težav na Celovški cesti in ker bi se jih tam najlaže dalo urediti z umaz vozišča (kar je idealno), smo tudi predlagali, da bi jih uredili že letos.

Odločno za javno razpravo

Razgovor z Rajkom Šugmanom sekretarjem četrtne konference ZK »Bežigrad«

»Katere neposredne naloge so zdaj pred Zvezo komunistov?

● Na zadnji seji našega četrtnega komiteja smo v ospredje postavili dve politični nalogi: volitve in aktivnost komunistov pred IX. kongresom ZKJ. Druge stvari smo zavestno potisnili nekoliko ob stran.

Zavedamo se, da je pri volitvah nosilec vseh akcij Socialistična zveza delovnega ljudstva. Naloga Zveze komunistov je predvsem v tem, da Socialistični zvezi odločno pomaga, tako pri sami organizaciji volitev in pri pripravi. Tu mislim na zbere volivcev, kandidacijske konference in tudi evidentiranje kandidatov. Za Zvezo komunistov pa je predvsem važno, da se z volitvami odločno bori za nadaljnjo demokratizacijo Socialistične zveze.

Na javnih kandidacijskih konferencah bomo predvsem komunisti tisti, ki bomo zahtevali pri kandidiranju takšne odbornike in poslance, da zares izpolnjujejo vsa tista merila, sprejeta na mestni konferenci SZDL in na zadnji seji mestnega komiteja ZK Ljubljane. Gre za javno in demokratično obravnavanje vseh predlogov in za objektivno predstavljanje vseh kandidatov. Pri tem se komunisti ne smemo angažirati samo v krajevnih skupnostih, ampak preko osnovnih organizacij tudi v delovnih organizacijah.

Pri političnem delu ob IX. kongresu ZKJ pa nam ne gre za suhoparno študiranje gradiva, za seznanjanje s tem gradivom. Gre nam za politični aktiv, ki bo konfrontiral stališča z našimi delegati na IX. kongresu.

Ali imate v načrtu še kakšno posebno akcijo na drugih področjih?

● Naš četrtni komite je pobudnik širše razprave v občinskem merilu o mladini v specializiranih organizacijah (športnih, prosvetno kulturnih in drugih). Aktiv komunistov, ki delajo v družtvih, bo skupaj s komunisti v občinskih združenjih teh organizacij, določil kratkoročne in dolgoročne naloge. (Na primer, za teren »Bežigrad« so naloge glede telesne kulture jasne: nimamo ne društev, ne zelenih površin.) Občinska združenja naj bi izdelala strokovno analizo za vse organizacije in to analizo bomo predložili tudi v razpravo novi občinski skupščini.

S komunisti v družtvih se bomo pogovorili ta teden. Pogledali bomo tudi, kako je z evidentiranjem možnih kandidatov za odbornike in poslance. Poiskati pa moramo še novo torišče: verjetno je med članstvom teh organizacij veliko mladih ljudi, ki so pripravljeni postati člani Zveze komunistov in imajo za to tudi vse kvalitete.

Kaj pa bežigradske delovne organizacije?

● Pripravljamo kadrovske analize vodilnih delovnih mest v gospodarskih organizacijah, s katero želimo dobiti podroben pregled nad kadrom. Ta analiza naj tudi pokaže, kako so bila v praksi uresničena stališča mestnega komiteja o reelekciji.

Ker je na našem področju precej delovnih organizacij s področja blagovnega prometa, smo imeli pred kratkim aktiv komunistov, ki je obravnaval vlogo in pomen trgovine v izvajanju družbeno-ekonomskih reforme ter uveljavljanju tržnih odnosov. Ugotovili smo, da bi moral takšno problematiko obravnavati širši politični aktiv mesta Ljubljane.

Kako se komunisti vključujejo v razpravo o novi družbeno-politični ureditvi Ljubljane?

● Še pred zaključkom volitev mislimo seznaniti širši politični aktiv z družbeno-politično ureditvijo mesta Ljubljane in konceptom nadaljnje razvoja, tem bolj, ker postane mestni svet družbeno-politična skupnost.

Kako ocenjujete delo četrtnih komitejev, odkar v Ljubljani ni več občinskih komitejev ZK?

● Namen četrtnih organizacij ZK je bil predvsem v tem, da z najrazličnejšimi oblikami delovanja kot so aktiv, posvetovanja, razširjene komisije pa tudi predavanja, pritegne čim več komunistov iz osnovnih organizacij. Neke smo uspeli, druge ne. Sekretarji četrtnih komitejev smo ugotovili, da se je aktivnost ljubljanskih komunistov v zadnjem času zelo povečala, da pa smo včasih zelo neenotno nastopali. Dogovorili smo se za večjo koordinacijo, ki najbolj izraža enotno politiko mestne organizacije ZK. Po temeljiti analizi dela četrtnih organizacij bomo skušali nekatere stvari v poslovanju mestnega komiteja drugače formulirati oziroma izpopolniti. Ne gre za novo reorganizacijo, ampak za večjo učinkovitost.

Nagrade za fotografijo

Na deveti republiški razstavi pionirske fotografije »PIONIRSKI FOTO 1968« na Jesenicah je prejel 12-letni Robert Reindhardt iz pionirskega fotokrožka na osn. šoli »Borisa Kidriča« v Savskem naselju SREBRNO MEDALJO »JANEZA PUHARJA« za kolekcijo 4 fotografij in ZLATO MEDALJO »JANEZA PUHARJA« za najboljšo fotografijo posameznikov — »K SONCU«.

Fotokrožek na osnovni šoli »Borisa Kidriča« v Savskem naselju so na tej razstavi ocenili kot najboljšega in je prejel posebno nagrado ocenjevalne komisije.

Dvakrat — »ne«

Na 21. seji občinske skupščine so odborniki razpravljali o novi organizaciji davčne službe v Ljubljani, o stopnjah prispevka za zdravstveno zavarovanje delavcev ter o ukinitvi prisilne uprave v letalskem podjetju »Adria avio-promet«.

Skupščina ni dala soglasja k predlogu Komunalne skupnosti socialnega zavarovanja o stopnjah prispevka za zdravstveno zavarovanje delavcev. Odborniki so zavrnili tudi predlog prisilne uprave, naj bi v »Adria avio-prometu« prisilno upravo ukinili. O ustanovitvi enotne davčne službe v Ljubljani pa so sklenili: občinska skupščina Bežigrad je za združitev davčne službe v Ljubljani, vendar naj bi ustanovili profesionalno skupino pri mestnem svetu, ki naj pripravi podrobnejšo organizacijo, tehnologijo in sistemizacijo te nove davčne službe. Ko bo vse pripravljeno, bi davčne službe ljubljanskih občin združili, do tega časa pa bo delala še občinska davčna uprava.

Zavijanje kruha

Svet za gospodarstvo se je na zadnji seji med drugim strinjal z odlokom, ki določa, da je treba prodajati kruh primerno zaviti. Odlok bo sprejela občinska skupščina. Kruh ali pecivo v prodaji na drobno mora biti zavito tako, da je zaščiten tisti del, ki ga kupec prejema z rokami; če v samopostrežnih trgovinah kruh ali pecivo ni pakirano, mora biti na vidnem mestu pripravljen material za zavijanje.

Volilna komisija

Za volitve odbornikov je občinska skupščina imenovala novo volilno komisijo: predsednik je Andrej Jarc, njegov namestnik Andrej Hrovat, tajnik Franc Mekinda (namestnik Drago Dolinar), član pa Jurij Kutin (namestnik Bojan Inkret).

Inž. Julijan Žnidaršič direktor »Soseske«

Občinska skupščina se je strinjala z imenovanjem inž. Julijana Žnidaršiča za direktorja podjetja za urejanje stavbnih zemljišč »Soseska«. Inž. Žnidaršič je bil dozdaj v. d. direktor tega podjetja.

Skrb za borce

Za priznavalnino in pomoči članom Zveze borcev je občinska skupščina lani zagotovila v proračunu 468.000 dinarjev. Ta denar je namenjen za stalne in enkratne priznavalnino članom ZVB, za pomoč pri šolanju otrok članov ZVB ter za preventivno in kurativno zdravljenje borcev. Za podeljevanje priznavalnin velja poseben odlok, ki ga je sprejela občinska skupščina. Za te stvari skrbi komisija za zadeve borcev občinske skupščine, socialna komisija pri občinskem odboru Zveze združenj borcev in krajevne organizacije ZVB.

Stalno priznavalnino dobiva 150 članov ZVB, ter matere in žene padlih in po vojni umrlih borcev, katerih osebni dohodek na člana družine, ne presega zneska 400 din mesečno. Priznavalnina znaša od 100 do 250 din mesečno.

Enkratne pomoči v znesku od 200 do 500 dinarjev je dobilo 139 borcev, ki so se znašli v stiski zaradi bolezni ali smrti v družini, selitve in podobnega. Poleg tega je še 150 članov Zveze borcev dobilo enkratno pomoč za nabavo oziromnice. Ob praznovanju 50-letnice borbe za severno mejo, pa je dobilo pomoč 79 borcev za severno mejo.

Pomoč za šolanje je dobilo 40 otrok in sicer v znesku od 100 do 300 din mesečno. Pomoč dobijo le otroci, ki imajo uspeh v šoli, za nezadostne ocene pa jim pomoč ukinemo.

Na zdravljenju je bilo 236 članov ZVB. Za to prispevajo tudi sami in sicer od 150 do 650 dinarjev (za deset oziroma 18-dnevno zdravljenje).

Stanovanja je lani dobilo 19 borcev, ki niso zaposleni, trije pa so dobili posojilo za dograditev oziroma popravilo stanovanja. Stanovanjska vprašanja za borce, ki niso v rednem delovnem razmerju, zdaj ureja komisija pri mestnem svetu enotno za vso Ljubljano.

Svet za zdravstvo in socialno varstvo ter komisija za zadeve borcev občinske skupščine menita, da bi morali nujno zvišati najmanjše priznavalnino od 100 na vsaj 150 do 200 dinarjev mesečno. Priznavalnino zdaj lahko dobijo borci, kjer osebni dohodek na člana družine ne presega 400 din mesečno; komisija in svet menita naj bi to mejo postavili na 450 dinarjev.

Prosveta in telesno vzgoja

Svet za prosveto in telesno vzgojo je na zadnji seji seznanil občinsko skupščino s problemi kulturno prosvetne dejavnosti. Omenili so delo knjižnice, glasbene šole »Fracca Sturma«, delavske univerze »Cene Stupar« ter delo občinske Zveze kulturno prosvetnih organizacij in v njej vključenih društev.

Za Bežigradom je sedem prosvetnih društev. Lani niso pokazala posebne aktivnosti, je rečeno. Razpolagajo s slabimi prostori in vključujejo razmeroma ozek krog ljudi. Pogoji za amatersko kulturno prosvetno delo so se močno spremenili (televizija, vrsta kvalitetnih prireditev v Ljubljani itd.).

Od bežigrajskih društev je bilo najbolj aktivno društvo v Savljah, ki ima dramsko, folklorno in kino sekcijo. Društvo je med drugim imelo tudi kar 29.592,75 dinarjev lastnih dohodkov. Društva bodo morala iskati nove oblike dela in vključevati zlasti šolsko mladino.

Bežigrajska ljudska knjižnica ima 17.000 knjig; vsako knjigo izposodijo povprečno štirikrat na leto. Izposojanje knjig ne upada kot v drugih knjižnicah.

Glasbena šola »Fracca Sturma« vključuje 357 učencev iz naše občine. Delajo v zelo težkih pogojih. Lani so pripravili 24 nastopov za osnovne šole, 20 glasbenih večerov in sodelovali na 14 proslavah. Svet za prosveto ugodno ocenjuje vzgojno in kulturno vlogo glasbene šole in meni, da bo šoli treba pomagati, zlasti še, da bi našli boljše prostore.

Delavska univerza »Cene Stupar« poleg strokovnega izobraževanja zajema tudi področje splošnega izobraževanja (šola za življenje, šola za starše itd.). Lani so imeli 73 predavanj na šolah.

O delu občinske zveze za telesno kulturo so menili, naj si prizadeva za vključitev še širšega kroga mladine v telesnovzgojne in športne organizacije ter taborniške oddrede. Zajeti bo treba še več predšolskih otrok in tistih, ki končajo osnovno šolo. Priporočajo tudi, naj bi ustanovljali šolska športna društva in nasploh tesneje sodelovali z vodstvi in telesno vzgojnimi delavci na šolah.

Menili so, naj bi za športna igrišča pri šolah in vzgojno varstvenih zavodih skrbele šole, za druge objekte pa krajevne skupnosti.

● Parkiranje na Linhartovi cesti

Odbornik Pavel Lešnjak je predlagal, da bi na Linhartovi cesti prepovedali parkirati avtomobile, ker je zlasti tatar, ko so na Gospodarskem razstavišču sejmi, promet skoraj nemogoč.

Dobil je takšen odgovor:

»Zadevo urejamo z Uradom za promet pri mestnem svetu, ker moramo le na osnovi njegovih sugestij urejati promet oziroma parkiranje na cestah. Ker bodo prihodnje leto začeli zidati južno od nove Linhartove ceste, bo sedanja Linhartova cesta zaprta in promet preusmerjen. Zato bo nova ureditev prometa na sedanji Linhartovi cesti le začasna.«

Pripis uredništva: Ker je odgovor nekoliko nejasen, smo vprašali še na odseku za komunalne in gradbene zadeve občinske uprave. Povedali so nam, da prometnega režima na Linhartovi cesti ne bodo spreminjali.

2. v Sloveniji

Po podatkih, ki jih je zbral zavod SR Slovenije za statistiko, je bežigrajska občina glede narodnega dohodka, ki povprečno odpade na enega prebivalca, na drugem mestu v Sloveniji. Podatki veljajo za leto 1967. Vrstni red najmočnejših v Sloveniji je naslednji: občina Ljubljana-Center 35.510 din narodnega dohodka na povprečno prebivalca, Ljubljana-Bežigrad 13.962 din, Ljubljana-Siška 12.004 din, Piran 11.775 din, Ljubljana-Moste 11.635 din, sledijo Koper, Celje, Trbovlje, Kranj, Trzin itd.

Za posvetovanje pogodbeno skupnosti »Občana«, kjer bo govora o razvitih in nerazvitih občinah v Sloveniji, so sestavili še eno zanimivo tabelo. Slovenske občine (60) so razvrstili glede na narodni dohodek na prebivalca, proračunsko potrošnjo na prebivalca, potrošnjo na učenca v osnovni šoli, dohodek na zaposlenega, vrednost poslovnega sklada na prebivalca in glede na odstotek kmečkega prebivalstva. Po teh merilih je lestvica slovenskih občin naslednja: 1. Ljubljana-Center, 2. Ljubljana-Bežigrad, 3. Ljubljana-Siška, 4. Piran, 5. Ljubljana-Moste, 6. Kranj, 7. Celje, 8. Trzin, 9. Koper, 10. Radovljica itd. Najmanj razvite občine v Sloveniji so Ormož, Sentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Lenart in Gornja Radgona.

Bežigrajska občina je po teh podatkih na drugem mestu v Sloveniji glede narodnega dohodka na prebivalca in proračunske potrošnje na prebivalca. Na tretjem mestu glede dohodka na zaposlenega in glede (najmanjšega) odstotka kmečkega prebivalstva, na četrtem mestu glede potrošnje na učenca v osnovni šoli in na desetem mestu glede poslovnega sklada na prebivalca.

O občinah z vrha tabele je zapisano: »Imajo močno razvito gospodarstvo, ki ustvarja visok narodni dohodek, ta pa omogoča visoko proračunsko potrošnjo in visoko potrošnjo v šolstvu. Te občine imajo sočasno visok odstotek zaposlenih, majhen procent kmečkega prebivalstva in prilično visoke poslovne sklade oziroma močno razvit gospodarski potencial.«

Ljubljanske vzporednice

Mestni sklad skupnih rezerv

Odborniki občinske skupščine Šiška so glasovali zoper združitev dosedanjih občinskih skladov skupnih rezerv gospodarskih organizacij v enoten mestni sklad. Menili so, da takšen sklad ne bi zadostoval, da bi rešili »Litostroj« in podobne delovne organizacije, dosednji občinski sklad pa je imel izredno pomembno vlogo v občinskem gospodarskem prostoru.

Odborniki občinske skupščine Center so zavrnili predlog, da bi pri mestnem svetu združili občinske sklade skupnih rezerv. Za to združitev bi glasovali le, če bi mestni svet prevzel tudi odgovornost za gospodarsko politiko mesta.

Mestna davčna uprava

Odborniki občinske skupščine Center so glasovali za enotno davčno upravo v Ljubljani.

Odborniki občinske skupščine Moste so bili zoper ustanovitev enotne davčne

uprave v Ljubljani. Menili so, da je še prezgodaj (na razpolago ni prostorov, ljudi in mehanografskih naprav), nerazčistično je tudi, kako bi potlej delili dohodek po občinah in vrsta drugih vprašanj. Ta čas bi morali govoriti o enotni davčni politiki, ne pa o uvedbi skupne davčne službe, ki bi jo odčitljali od »davkoplačevalcev, če še obstajajo občine, so poudarili.

Proračuni

Proračuni ljubljanskih občin (brez denarja za temeljno izobraževalno skupnost in denarja, ki gre mestnemu svetu) so letos naslednji:

- Center 26.247.000 din
- Moste 14.649.000 din
- Šiška 26.472.000 din
- Vič 21.171.000 din
- Bežigrad 20.320.000 din

Za temeljno izobraževalno skupnost (financiranje osnovnega šolstva) bo šlo 68.700.000 dinarjev, za mestni svet (financiranje skupnih mestnih ustanovitev enotne davčne

TROLEJBUS

Preden je pred več kot desetletjem pripeljal na Ježico prvi trolejbus, so mu pot pripravili tudi tamkajšnji prebivalci: sami so morali skopati jame, kamor so potlej postavili drogeve za trolejbusne žice. Delo je bilo kar zabavno, v slogu starih udarniških akcij.

Ko bodo letos na Ježici preuredili Titovo cesto, bodo morali prestaviti tudi precej drogov za trolejbusno napeljavo. Stroški ne bodo majhni: občina bo morala odšteti takole kakšnih 15 milijonov starih dinarjev.

Podjetje »Ljubljana transport« seveda ni »kri-vo«, da bodo letos na Ježici preuredili Titovo cesto; pač pa obljublja, da že prihodnje leto na progi številka 6 ne bodo več vozili trolejbusi, ampak veliki avtobusi — »Kranjci«. Ob tem so na svetu za finance bežigrajske občinske skupščine menili, da ne bi kazalo naprtiti si tolikšnih stroškov za prestavitev napeljave, ki bi jo že prihodnje leto sneli z drogov. Dogovorili naj bi se s podjetjem »Ljubljana transport«, da bi že letos ukinili trolejbusno progo na Ježico; ostala naj bi trolejbusna proga do obratnišča v Stožicah, na Ježico pa naj bi vozili avtobusi.

Prihranili bi lepe denarce, predvsem pa bi se rešili tistega: danes postavljamo, jutri podiramo...

V prihodnji številki »Zbora občanov« bomo objavili razpored volilnih enot za volitve odbornikov občinske in mestne skupščine

Tesarji so se uprli

Hoteli so jih preseliti, pa je zavrelo — Ali bodo še imeli delo?

V začetku decembra pa vse tja do prve polovice januarja je bilo v obratu Tesarstvo II. Lesnega kombinata Ljubljana (ki ga naši bralci bolj poznajo pod nekdanjim imenom »Tesar«, oziroma poznejši del »Edilita«) hudo napeto. Sedemdeset delavcev se je enoglasno uprlo odločitvi centralnega delavskega sveta Lesnega kombinata Ljubljana, da bi se z novim letom preselili v obrat Tesarstvo I. na Izansko cesto.

Tesarji z Linhartove ceste, ki so svojo tovarno takoj po vojni postavili precejšnji del tudi s svojimi rokami, sedaj protestirajo, da bi Lesni industrijski kombinat prodal njihov obrat in tako potegnil glavni dobiček od »Tesarjav«.

Člani delovnega kolektiva na Linhartovi ulici namreč nasploh niso imeli nobenih pomislekov proti združitvi, če bi bili pogoji za delo na Izanski cesti boljši, kot so za Bežigradom. »Toda tam je prav tako neurejeno kot pri nas, če ne še slabše,« pravijo v obratu na Linhartovi cesti. Nadalje so se na Linhartovi cesti uprli preselitvi tudi zato, ker menijo, da je bila »skovana čez noč«. Zato jih tudi nikakršne obljube s strani centralnega delavskega sveta, kakor tudi z uprave Lesnega kombinata niso mogle pomiriti.

»Ker že leta ni bilo investirano v našo branžo, namreč v tesarstvo, ničesar ne verjamemo,« so trdili tesarji iz Bežigrada, »ne verjamejo, da nam bodo uredili znosne pogoje za delo, ne verjamemo, da bodo izkupiček od prodanega Tesarstva II. uporabili za razvoj tesarstve obrti...«

Z druge strani je uprava in tudi delavski svet Lesnega kombinata Ljubljana obljubil obratu na Linhartovi cesti boljše dohodke, delo za vse, obširne investicije v tesarstvo

stroko (letos okrog 700.000 novih dinarjev, v prihodnje pa kar okrog 4 milijone), obljubil, da bo predložil potrjeno lokacijo o razširitvi obrata na Izansko cesto; predložili so tudi dokumente o nameravanem vlaganju v tesarstvo stroko.

Toda vse te obljube so prišle na dan šele, ko je bilo stanje v obratu na Linhartovi cesti skrajno napeto. Preje so namreč člani uprave Lesnega kombinata Ljubljana malce pregrebo zahtevali, naj se delavci začno postopoma preseljevati v obrat na Izansko cesto.

Člani Tesarstva II. v centralnem delavskem svetu so zato predlagali že decembra odcepitev. Seveda je delavski svet ta njihov predlog zavrnil. Pri tem je treba upoštevati zakonska določila, da mora matično podjetje odcepljenemu zagotoviti obratna sredstva za normalno poslovanje, kar bi veljalo kake štiri milijone novih din.

Sicer pa so imeli predstavniki bežigradskih tesarjev v centralnem delavskem svetu tudi alternativni predlog. Zagotovite nam boljše delovne pogoje, šele potem bomo šli! Rešitve iz tega kroga ni bilo, ker Lesni kombinat Ljubljana meni, da brez takojšnje integracije obeh obratov ne more začeti s sanacijo tesarstva.

Ker tako nikamor niso prišli, so člani delovnega kolektiva z Linhartove ulice sprožili spor pred gospodarskim sodiščem. Arbitražna komisija naj bi ugotovila, kdo od prizadetih strank ima prav.

Sledila je nova seja delavskega sveta, kjer naj bi spet poskusili pregovoriti uporne tesarje z Linhartove ulice. Vse je že kazalo, da bodo našli »skupni jezik« in centralni delavski svet je v vsem ugodil zahtevam obrata Tesarstvo II. razen v eni točki. Ti so namreč zahtevali,

naj jih centrala podjetja še naprej zalaga s surovinami, dokler ne bodo zrel vsi pogoji za preselitev. Tu pa so bili v Lesnem kombinatu nepopustljivi.

In tako se je sesulo več kot štiriurno dogovarjanje, pa tudi hudo prerekanje, v nič. Predstavniki Tesarstva II. in drugi člani Lesnega kombinata Ljubljana so se razšli še bolj nepomirjeni.

Potem so hoteli blažilno vplivati na seji predsedstva mestnega odbora sindikatov. Upoštevali so tako ekonomsko nujo in naglasi Lesnega kombinata kot tudi upravičene zahteve delavcev Tesarstva II. in ugotovili, da gre le za eno vprašanje namreč, ali naj se delavci preje preselijo v obrat na Izansko cesto, preden bodo tam začeli z rekonstrukcijo, ali je treba preje narediti rekonstrukcijo obrata na Izansko, preden se preselijo bežigradski tesarji. To sporno točko naj bi rešila posebna komisija.

Toda medtem teče tudi pred gospodarskim sodiščem še vedno spor, v katerem delavci Tesarstva II. zahtevajo, naj posebna komisija odloči o tem ali so upravičeni do odceplitve ali ne. Dokler ne bosta svojega mnenja izrekli ti dve komisiji bo še vedno naelektrono ozračje med Tesarstvom II. in Lesnim kombinatom Ljubljana. To pa utegne trajati precej časa — na škodo obeh.

Sicer pa je tu še ena napaka, ali blaže rečeno nespornost. Kot smo izvedeli, Ljubljanski urbanistični zavod ne namerava dati lokacijskega dovoljenja za rekonstrukcijo obrata na Izansko cesto. Na LUZ-u pravijo, da so pri izdelavi generalnega urbanističnega načrta leta 1962 povprašali podjetje ali namerava razširiti svoj obrat na Izansko cesto, vendar so takrat dobili odgovor, da se namerava Tesarstvo I. seliti in da tam ne nameravajo širiti ali graditi novih poslopij.

Zato je LUZ na vlogo za lokacijo s strani Lesnega kombinata Ljubljana o nameravani razširitvi obrata na Izansko cesto odgovoril: »... za izdelavo lokacijske dokumentacije bi bilo treba predhodno doseči spremembo Generalnega urbanističnega načrta Ljubljane, vendar LUZ smatra, da obravnavana dejavnost (tesarstvo namreč) ne sodi v to območje, predvsem pa ne v obsegu, ki ga podjetje predlaga v perspektivi, ker prekinja program rekreacijskega pasu ob Ljubljani.«

Na LUZ-u so tudi dejali, da bi pri prošnji za spremembo generalnega urbanističnega načrta podali isto mnenje, medtem ko so za postavitev ene lope pripravljene izdati soglasje, toda kot za postavitev provizorija.

Tako se v malce čudni luči razkrivajo namere Lesnega kombinata Ljubljana, saj je uprava zatrjevala, da bodo dobili lokacijsko dovoljenje za širjenje obrata na Izansko cesto, medtem ko tega dovoljenja LUZ ne da.

To seveda vedo tudi tesarji z Linhartove ceste. Zato še bolj vztrajajo, da bi spor rešila posebna arbitražna komisija gospodarskega sodišča.

Za sedaj je sicer v obratu mirno, ker je Lesni kombinat Ljubljana opustil 13. januar kot rok za selitev na Izansko cesto. Po novem naj bi tesarji za Bežigradom ostali na Linhartovi cesti toliko časa, dokler bodo imeli še dovolj dela, vendar jim novega dela centrala ne da.

Slovesnost v domu gradbenega šolskega centra

Začeli so v barakah

V domu gradbenega šolskega centra na Titovi cesti 98 so imeli skromno slovesnost. Upravnik Jože Bitenc je odšel v pokoj. Dvanajst let je delal z mladino; začel je v najtežjih časih, ko sta se šola in internat stiskala v barakah pri Žalah, zdaj pa je Gradbeni šolski center ena najboljših tovrstnih ustanov.

Dom in šola vajenske šole za gradbene stroke sta se rodila jeseni 1949. leta. V skromnih barakah ob ljubljanskem pokopališču, ki so zrastle iz zemlje čez noč, se je tedaj začel pouk. Leto za letom so iz te šole prihajali novi kvalificirani zidarji, mizarji, kamnoseki in drugi strokovnjaki gradbenih strok. Mladih kvalificiranih delavcev nam je manjkalo na vseh koncih in krajih. Šola in dom v barakah sta kmalu postala pretesna. Stare barake so počasi, toda vztrajno propadale, življenje in šola pa sta vztrajno pritiskala in priganjala naprej. Poleti je v barakah — šolskih in spalnicah — razsajala nezmožna vročina, pozimi pa strahoten mraz. Ob deževju je vse povsod zamakalo. Prenekateri gojenci, ki so prihajali »po kvalifikacijo« sem v barake, so jih slej ko prej upravičeno preimenovali v koncentracijsko taborišče. Marsikaj so gojenci spali v barakah pod razpetimi dežniki... In miši!

Snemalna ekipa »Triglav filma« je pred leti iskala primerno okolje, ki naj bi na filmskem platnu prikazalo vzdušje v nemškem koncentracijskem taborišču. Našla je prav te barake! Za celovečerni igrani film »Ograda« so postavili okrog šolskih barak stražne stolpe z reflektorji in strojničnimi gnezdi, obdali celotno naselje z bodečo žico in taborišče je bilo nared...

In v posmeh vsem, ki so hodili v te barake, v njih delali, stanovali in se učili, je bil tudi naslov — Tomačevska cesta 13a. Najsiho že po karkršnemkoli naključju, toda natanko tako.

Dom in šola sta bila pričo higijensko-zdravstvenih, pa tudi materialnih razlogov tik pred ukinitvijo. Življenje in delo pa sta neizprosno zahtevala nove kvalificirane delavce. Kaj storiti?

Z jasno zastavljenim ciljem, se je Jože Bitenc lotil dokazovanja o potrebnosti nove šole in doma. »In dokazal je, da zna in zmore prebroditi sleherni težavo,« je tudi poudaril govornik na poslovilni slovesnosti v novem domu Gradbenega centra ob Titovi cesti.

In leta 1957. se je začelo. Na enem najbolj živahnih gradbišč v Ljubljani ob Titovi cesti, je sredi polja začela rasti nova moderna šola, zraven nje pa dom, velika jedilnica s kuhinjo, telovadnica in športna igrišča.

3. februarja 1959. sta bila šola in dom dograjena, hkrati sta sprejela pod svojo streho tudi prvo izmeno gojencev. Novo okolje je zahtevalo nove prijeme in novo organizacijo dela. Dom je kaj hitro prišel na glas najboljšega v državi in marsikdo je odkrito priznal, da kaj podobnega ne premorejo niti v bolj razvitih in bogatejših državah.

Z leti sta dom in šola odprla vrata turistom, seveda samo ob počitnicah. V njem so se vse pogosteje ustavljali domači in tuji gostje. Takšna gospodarska politika se je izkazala za dalekosežno in pravilno. Materialna plat doma je postala trdnjša, skladi močnejši. Dom je danes dobro ohranjen in skrbno

vzdrževan, prav tako pa tudi športna igrišča v njegovi neposredni okolici.

Tovariš Bitenc je bil tisti človek v domu, ki je znal prislusniti slehernemu gojencu in uslužbencu. Razen svoje poklicne dolžnosti je bil ves čas aktivni politični in športni delavec v naši občini. Med drugim je bil med

ustanovitelji košarkarskega kluba »Stadion«, član občinske konference SZDL in drugih množičnih organizacij.

»Mnogo zavirljivih uspehov si požel, ustvaril si dober kolektiv, zato se ti iskreno zahvaljujemo,« je na poslovilni slovesnosti med drugim poudaril Marijan Čonč.

N. L.

Sodelavci so čestitali Jožetu Bitencu

Krvodajalska akcija

Februarja in marca bo za Bežigradom spet večja krvodajalska akcija. Organizira jo občinski odbor Rdečega križa in Mestni sindikalni svet. V bežigradski občini morajo zagotoviti 1560 krvodajalcev. Predsednikom sindikalnih podružnic vseh delovnih organizacij so poslali pismo, kjer pojasnjujejo pomen te akcije. Zagotoviti je treba rezervo krvne plazme za bolnišnice, za primere večjih nesreč pa tudi v okviru programa pripravljenosti na obrambo. Kri naj bi dalo 20 % zaposlenih. Podrobnejši raspored akcije je naslednji:

Delovna organizacija	Število zaposlenih	20 % zaposlenih	Ura Odvzema
19. februarja 1969			
IMP	1200	240	6.30
Gramex	93	10	7
Tov. dek. tkanin	269	57	8
Učne delavnice	185	37	9
Kuverta	60	12	9.15
Dom tiska »Delo«	500	100	9.30
20. februarja 1969			
Elektro Lj. okolica	251	50	6.15
Elma	669	134	6.30
Tuba	185	37	7
Gradbeno podj. Obnova	895	179	8
Termika	177	25	9
IMKO	68	14	9.15
21. februarja 1969			
Energoinvest	292	58	6.15
Gasilska brigada	91	18	6.30
Geološki zavod	503	100	7.30
Instalacija	242	48	8
JUB	102	25	9
Belinka	218	44	9.30
Iskra-aparati	717	143	10
7. marca 1969			
Tov. kov. galanterije	300	60	6.15
Tonosa	239	48	7
Rog-Tops	200	40	7
Agroobnova	100	20	8
Vodna skupnost Sava	114	22	8
Stanovanjsko podjetje Bežigrad-Moste	241	48	8.45
Kmetijski inštitut	124	25	9
11. marca 1969			
Iskra-Tela	650	130	6.15
GP Bežigrad	206	40	7
Lesnina	436	87	8
Cestno podjetje	687	137	8.30
Ljubljanske mlekarne	578	116	9
Elektrotehni	281	56	9.30
Astra	458	92	10
Pionirski dom	65	14	10.30
Int. tečaj tujih jezikov	20	4	10.30
12. marca 1969			
Avtoobnova	315	63	6.30
Modna oblačila	1115	223	7
Avtoservis drž. organov	111	22	8
ZRMK	340	68	9
Zavod za varjenje SRS	103	20	9.15
Zavod za reh. invalidov	270	74	9.30
GP Grosuplje	340	68	10
Dopisna del. univerza	37	6	10.30
SO Ljubljana-Bežigrad	100	20	10.30

Obiščite
novo odprto trgovino
industrije konfekcije

Modna oblačila

v tovarni, Tolstojeva 9 a
Trgovina je odprta od 9. do 18. ure.

Prodajajo vso konfekcijo »Modnih oblačil« in tudi izdelke z delnimi napakami (za te izdelke dajejo poseben popust).

Druge trgovine »Modnih oblačil« v Ljubljani:

- Titova 43 (nasproti Gospodarskega razstavišča)
- Trg OF (nasproti kolodvoru)
- Stritarjeva 5

V vseh trgovinah so kupcem na razpolago tudi izdelki (pletenine, srajce, kravate itd.) drugih tovarn.

AA na reakcijski pogon

Dve novi potniški letali — slovenska krila spet visoko pod nebom

Prisilni upravitelj čarterskega letalskega podjetja AA Janez Nedog, ki je lani 15. marca prevzel v svoje roke precej nevhvaležnega naloga, in sicer sanacijo podjetja AA, nam je v zvezi z očitki, da je prisilna uprava vsak mesec pošiljala na občino drugačna poročila o sanacijskih načrtih in možnostih za obstoj edinega slovenskega letalskega podjetja, med drugim povedal:

● Adria aviopromet spet AA

Kar zadeva sanacijo podjetja AA, je tako rekoč končana. Lansko poslovno leto je podjetje z izrednim prizadevanjem in pridnostjo zaključilo pozitivno, in sicer s 150 do 180 st. milijoni din čistega dohodka, kar je razvidno iz knjigovodstva. Tudi inšpekcijska služba SDK se je o tem prepričala. Podatke je vsak hip možno preveriti v računovodstvu podjetja, ki bo vsak čas dalo na dan tudi bilanco za lansko poslovno leto.

Po prisilni poravnavi, so

vsa predvidevanja in načrti v zelo realnih mejah. Zakaj so se čez leto menjavali podatki, ki smo jih pošiljali na vpogled občinski skupščini, o poslovnih stikih, integracijskih načrtih in nakupu novih letal? Pozoren bralec teh poročil, je brez težav lahko odkril, da podjetje tipa na vse strani ter na vse kriplje išče realne možnosti, kako bi se spet postavilo trdno na noge.

Prisilni upravi je bilo takoj po prevzemu dolžnosti jasno, da podjetja ne bo mogoče sanirati, če bo ostalo samo. Zato smo začeli iskati primerne partnerje, ki bi se hoteli združiti z AA. Iskali smo ga po vsej Sloveniji in Jugoslaviji, pa tudi v tujini. O možnih partnerjih, s katerimi smo se pogovarjali, smo sproti obveščali občinsko skupščino. Tako smo se pogovarjali s Intertradom, Genexom, Prehrano in drugim. Z Genexom smo se pogovarjali malodane leto dni, novembra šele pa je ta združitev padla v vodo, ker se je partner premislil. V Sloveniji nismo našli resnega partnerja, ki bi se zdru-

žil z AA, pa tudi v vsej državi je kazalo zmeraj slabše.

V ZDA smo končno našli partnerja, ki je pripravljen na skupno vlaganje pri nakupu novih reakcijskih letal. Ta varianta velja še danes, zakaj Amerikanec je pripravljen pri tej akciji sodelovati z milijonom dolarjev.

● Douglas na reakcijski pogon

Po vsem tem napornem iskanju rešilne možnosti — od maja 68 — je v Sloveniji nad obstojem AA prevladala popolna skepsa, drugod v državi pa smo naleteli na različne križajoče se interese. Odbor za prisilno upravo je končno dosegel sporazum z Interesportom. Delavski svet tega podjetja je sklenil, da AA priključi k svojemu podjetju. Ta predlog smo predložili tudi naši občinski skupščini z željo, da ukline prisilno upravo, ker se le tako AA formalno pravno lahko združi z novim partnerjem in začne normalno delati.

Druga plat naporov za konsolidacijo podjetja je bilo iskanje možnosti za nakup novih reakcijskih potniških letal. Posebni odbor je izdelal sanacijski elaborat, v katerem so jasno navedene vse variante novih letal in uporaba obstoječih z rentabilnostnim računom za prihodnjih 10 let. Prisilna uprava je morala najprej raziskati pogoje in možnosti nakupa novih letal, ki so od firme do firme različni. Septembra je končno padla odločitev za letalo DC 9 — 30, ki daje po vseh analizah najbolj optimalne rezultate v pogojih normalnega čarterskega letenja.

Od vsega začetka je bilo jasno, da moramo kupiti vsaj dvoje novih letal istega tipa, če hočemo solidno poslovati. Zakaj? Da bi se izognili kakršnemu koli riziku in poslovnim škodi. Tako bomo letos dobili prvega reakcijskega Douglasa, drugo leto pa še drugega. Več nismo mogli doseči pri tej ameriški firmi, ker je normalni dobavni rok 12 do 14 mesecev.

Pršli smo tudi do zaključka, da je nakup novih letal vsekakor bolj ugoden kot nakup starih. Z njimi bomo leteli ceneje. Stroški vzdrževanja pri starih letalih se iz leta v leto povečujejo, kar se nazadnje izkaže za negospodarno.

● Tupoljev in Boeing

Pri nakupu novih letal imamo več prednosti, kot so brezplačno šolanje pilotov

(posadki) ter brezplačna tehnična pomoč.

Naj posebej poudarim, da AA ni dajalo nikakršnih različnih podatkov o svojih pogovorih in načrtih, temveč je skupščino le seznanjala z dogajanjem, hkrati pa so nas lovili roki.

O nakupu letal smo se pogovarjali s sovjetsko firmo Tupoljev, angleško BAC, ter ameriško BOEING in Douglas. Spričo komercialnih in tehničnih prednosti Douglasa in dobrih izkušenj z njimi, da o psihološki prednosti ne govorimo, smo se odločili za to firmo in njen tip letala. Pa tudi dobavni roki so najbolj ugodni.

Tupoljev je tehnično dovršeno letalo, vendar je njegova komercialna vrednost zaradi velike potisne moči motorjev manjša kot pri sorodnih letalih angleškega ali ameriškega izvora. Posreduje rentabilnost. Nese 72 potnikov pri večji potrošnji goriva, medtem ko ostala letala BAC, Boeing in Douglas nesejo 106, 110 in 113 potnikov ter porabijo manj goriva.

BAC 1-11 je tehniško dokaj dovršeno potniško letalo na reakcijski pogon, vendar prva serija 500 pride na trg šele letos. Je torej bolj ali manj neznanaka.

Boeing B-737 serija 200 je nekoliko dražji kot Douglas, nese 113 ljudi, je pa po Evropi precej manj razširjen kot Douglas. V Evropi jih je kakih 30 (letal) in en sam servis.

Douglasov DC 9 (vseh serij 20 do 30) je v Evropi 168 in servis v vseh večjih državah. DC 9 nese na krovu 110 potnikov ter je hkrati cenejši od Boeinga. Velja 4.160.000 USA dolarjev. Če jih bo tudi Jat kupil, bodo še izdatno cenejši.

● Konec prisilne uprave

No, in zdaj nastopa problem ukinitve prisilne uprave. Podjetje pod pezo prisilne uprave se ne more združiti z nikomur. Takšen je zakon. Najprej se moramo torej znebiti prisilne uprave, potem se bomo lahko združili z Interesportom, ki je na to pripravljen. AA bo samostojna obračunska enota tega podjetja. Torej občinska skupščina mora najprej dovoliti, da prisilna uprava odide, da se podjetje na novo ustanovi. Občina tako ali tako nič ne tvega, pa četudi AA takoj propade. Kako? Če AA spričo višje sile slučajno ne bi splezala na zeleno vejo, (izda jo dovoljenja za nakup novih letal, kar bomo v kratkem sklepali v Beogradu,) ali

Po prisilni upravi v »Avtoobnovi«

Pritožbe na vse strani

V »Avtoobnovi« imajo še vedno v rokah oblast tisti, ki nikakor niso za zakonitost. Sredi decembra lanskega leta je po dogodkih, ki so občanom dobro znani, občinska skupščina Bežigrad na izredni seji sklenila, da uvede v podjetju »Avtoobnova-Grala« prisilno upravo. Trije priznani ljubljanski pravniki, ki so hkrati odborniki občinske skupščine, so pregledali vse argumente za in proti, ki narekujejo prisilno upravo. Le-ta komisija je namreč predlagala občinski skupščini, da je prisilna uprava po obstoječih predpisih in zakonodaji možna. Prejšnja komisija in sicer za družbeni nadzor in odborniška komisija pa je predlagala občinski skupščini, da je prisilna uprava v podjetju »Avtoobnova-Grala« edina rešitev za podjetje. Sklep občinske skupščine na izredni seji je bil torej vsestransko utemeljen in v skladu z obstoječimi predpisi in zakonodajo.

Ko je prisilni upravitelj Milan Naglič, direktor »Autocomerca« Ljubljana, po nalogu obč. skupščine hotel priti v podjetje »Avtoobnova«, mu je prav ista skupina, o kateri smo že pisali in ki ima v podjetju v rokah oblast, preprečila opravo po službeni dolžnosti. Na intervencijo najvišjih predstavnikov občinske skupščine Bežigrad so ilegalni predstavniki »Avtoobnove« odgovorili, da so pri Vrhovnem sodišču vložili tožbo zaradi kršenja samoupravnih pravic po sklepu občinske skupščine Ljubljana-Bežigrad. Dokler ta tožba ne bo rešena, ne spuste nikogar v podjetje z namenom, da bi v njem gospodaril ali karkoli spremenil.

Medtem je drugostopenjsko sodišče v Ljubljani potrdilo sodbo prvostopenjskega sodišča, da mora podjetje v roku 24 ur sprejeti nazaj na mesto glavnega direktorja inž. Stojana Šubica. Proti tej razsodbi ni bilo več pritožb. Inž. Stojan Šubec se zaradi znanih dejstev v podjetje do sedaj še ni mogel vrniti.

Kolektiv »Avtoobnove« z znanimi in doslej neznanimi podpisi se je obrnil s pritožbo na maršalat v Beograd. Prosili so celo za sprejem pri maršalu Titu, ko se je ta mudil v Ljubljani. Ta prošnja je bila le malo preveč drzna spričo zaposlenosti maršala, toda predstavniki podjetja »Avtoobnova« je sprejel član izvršnega sveta Slovenije Rino Simonetti. Nimamo sicer uradnih obvestil, toda videti je, da predstavniki »Avtoobnove« Simonettija le niso mogli prepričati, da bi občinska skupščina Bežigrad s svojim sklepom o prisilni upravi kršila samoupravne pravice in da bi s tem prizadejala hudo krivico podjetju »Avtoobnova«.

Čas teče, prošnje in pritožbe dobivajo svoje zaključke. Odločbe in razsodbe se kopičijo. Vse na strani sklepa občinske skupščine Bežigrad, ne pa skupine, ki hoče za vsako ceno ostati na položaju v podjetju »Avtoobnova«. Naj bo tako ali tako v slovenskem in celo v državnem merilu postaja primer zanimiv in problematičen, kajti kolektiv je pred kratkim vložil na maršalat v Beograd ponovno pritožbo in prošnjo v pretres. Zda pa je nastalo resno vprašanje zakonitosti v naši republiki in državi. Pa vprašanje spoštovanja zakonov in sklepov. In še posebno vprašanje vloge in pomena občinske skupščine tudi v primeru, če samoupravljanje v delovnem kolektivu krši zakonitost in ne priznava predpisov in zakonov. Kaj šele v primeru, če se podjetje oziroma predstavniki kolektiva poživljajo na vse, samo da v svojih rokah obdrže oblast in z njo privilegije. Jak.

če bi morali iti v likvidacijo, občina ne izgubi ničesar. Pritrjeni bodo le garant: Izvršni svet, sklad skupnih rezerv SRS in banka. Ne vidim razloga, zakaj prisilne uprave ne bi takoj ukinili in omogočili AA, da se spet postavi na noge.

Delali smo v treh smereh: iskanju novih letal, iskanju primerne partnerja za

združitev in na aranžmaju poletov za letos. Delati smo morali na vseh treh področjih hkrati, ker bi sicer neke nastala praznina. Šele ta mesec smo podpisali s inozemci pogodbe za okrog 860 ur letenja, kar ustreza 1.800 uram letenja na starih letalih AA. Aranžmaje smo pripravili lani, podpisali pa smo jih letos, ko je sanacija tako rekoč za nami. V posel smo se spustili šele potem, ko smo dobili polna zagotovila, da bomo dobili dovoljenje za nakup letal, kar je zadnja ovira.

● »Žegen« iz Beograda

Posadke so pripravljene. Sedem in pol posadki se usposablja, vsak čas pa bomo dobili še eno. Piloti se počasi vračajo v matično podjetje, je konča Janez Nedog.

Slovenska krila se bodo torej spet dvignila pod nebo. Zda jim bodo z lahkoto dosegli vsi kontinenti. Štirim propellerskim veteranom DC 6, se bo letos pridružil še reakcijski DC 9, drugo leto pa še drugi DC 9. AA ima torej pred seboj jasno prihodnost. Velika kriza je tik pred zadnjim dejanjem. Odločitev je v jugoslovanskih rokah. Samo dovoljenje za nakup iz Beograda še potrebujemo in AA bo poletela na reakcijski pogon.

Avto-moto zveza Slovenije za Bežigradom

Samo za avtomobiliste

Sredi januarja smo za Bežigradom dobili nov tehnično-turistični center TTC ali sedež Avto moto zveze Slovenije, ki razen bogate društvene dejavnosti goji tudi vrsto drugih posebej za avtomobiliste pomembnih »malenkosti«.

Iz kratkega razgovora s sekretarjem zveze Ladom Košičkom povzemamo:

Z otvoritvijo novih poslovnih in tehničnih prostorov Avto moto zveze Slovenije ob Titovi cesti (med bencinsko črpalko in »Avtoobnovi«) se je hkrati razširila tudi dejavnost te družbene organizacije. Razen zelo znane službe »Pomoč-informacije«, ki jo v obliki rumenih flakov srečujemo na naših cestah (uspešno deluje že od 1959. leta) in pokriva 750 kilometrov glavnih cest v naši republiki, nudi zveza svojim članom in ostalim avtomobilistom še vrsto drugih ugodnosti.

Najpomembnejša novost je testiranje avtomobilov. S tehnično službo skuša zveza omogočiti svojim članom pa tudi drugim avtomobilistom, da preizkusijo svoje avtomobilске konje, da se prepričajo o pravilnem oziroma nepravilnem delovanju motorja, električne napeljave, krmilnega mehanizma itd, ter da vedo pravočasno in učinkovito ukrepati oziroma preprečevati večje okvare in nezgode. Hkrati so odprli tudi servis za tehnične preglede, ki so za člane brezplačni.

Zakaj testiranje avtomobilov?

Večina avtomobilov ima takšno ali drugačno bolezen, ki jo mehanik spričo pomanjkljivih aparatov ne more odkriti ali pa jo odkrije prepozno. Zveza ima na voljo najmodernejša aparature po večini ameriškega izvora, ki ugotavljajo delovanje vplinjača, ventilov, dovoda zraka in bencina, batov, prve in zadnje preme, luči, električne napeljave nasploh itd. Testiranje avtomobila traja eno uro. Z njim ugotovijo ali vaš avto porabi preveč ali premalo goriva in

zakaj, kako vam deluje krmilni mehanizem, ugotavljajo moč motorja itd.

Skratka testiranje avtomobilov, ki je v svetu znano kot preventiva pri skrbi za avto čiščenje, poliranje in pranje je samo ena plat) nam prihrani precej denarja za avtomehanika, hkrati pa onemogoča neprijetna presenečenja na cesti oziroma okvare.

S posebnim aparatom lahko v trenutku ugotovite, kakaj v kateri cilindri ne dela, zakaj se stroj stresa, zakaj porabi preveč goriva... V okviru Avto moto zveze Slovenije zelo uspešno deluje vlečna služba, posredovanje mednarodnih vozniških dovoljenj, bonov za bencin, (za Avstrijo, Italijo, ZR Nemčijo, CSSR itd.), zavarovanje za vožnje po tujih deželah, garantna pisma, klic v sili preko radia in podobno.

15 rumenih avtomobilov »Pomoč-informacije« vsak dan od osme do 20. ure kroži po slovenskih cestah. Ta služba je še kako koristna, ni pa rentabilna, vendar jo zveza vzdržuje, ker se zaveda, da s tem koristi vsem motoriziranim občanom in hkrati omogoča normalen promet.

AMZ Slovenije združuje v svojih vrstah nekaj nad 25.000 članov, medtem ko je v naši republiki nad 82.000 privatnih avtomobilov in okrog 70.000 mopredov.

»Poskušamo biti angel varuh motoriziranega občana,« pravijo na AMZ Slovenije, »zato si prizadevamo, da bi vse službe v našem okviru organizirali po vzgledu najbolj motoriziranih držav na svetu. To nam je delno že uspelo, delno pa si še prizadevamo doseči podobno, če ne isto raven. Biti član AMZ Slovenije in Jugoslavije je za vsakega avtomobilista velika prednost, ker si s članstvom pridobi vrsto ugodnosti, ki jih drugi nimajo oziroma se jih ne zavedajo, ker jih ne poznajo.«

Ce še niste, razmislite, zakaj niste član AMZ Slovenije. Zda jo imate pred vrati. Bolje danes kot jutri!

NL

Tehnika in turizem — AMZ center ob Titovi cesti

N. LAPAJNE

Pionirji so svečano prisegli

Tudi lepa izgovarjava šteje v tekmovanju

V Vojkovi ulici za Bežigradom imamo Zavod za usposabljanje govorno in slušno prizadete mladine. Lema lokdo ve kaj več o napor nem delu vzgojiteljev in učiteljev v zavodu, še manj pa o delu pionirjev in mladine, ki živi v tem zavodu in se usposablja za bodoče življenje.

Zavod obstoja v Ljubljani že od leta 1900, vendar v stari zgradbi na Zaloški cesti ni bilo mogoče ustvariti dobrih pogojev za usposobitev govorno in slušno prizadetih, pa tudi pretesno je postalo zaradi vedno večjih potreb. Zato so se pred približno dvema letoma preselili v novo, namensko zgrajeno poslopje v Vojkovi ulici, kjer

s prav gotovo dosti boljše pogoji za prebivanje, učenje gojencev in za udejstvovanje pionirjev na raznih interesnih področjih.

Ko smo navezali stike z zavodom, smo ugotovili, da obstoja v njem že dalj časa pionirski odred, ki nosi ime po svojem bivšem gojencu Ernestu NAŠIČU, padlim v borbi za svobodo slovenskega naroda. Gojenci zavoda imajo tu svojo osnovno šolo (popolno osemletko). Vsi pa so tudi vključeni v pionirsko organizacijo. Pionirski odred ima svoj prapor. Odredni odbor, v katerem je iz vsake razredne skupnosti po en pionir, dela po programu, ki ga sprejme ob Dnevu pionirjev — 29. septembra na od-

redni konferenci, združeni s proslavo v počastitev Dneva pionirjev.

Pionirji v tem zavodu so zlasti zadnji čas, pod dobrim vodstvom mentorja tov. Jakopiča, zelo aktivni. Udeležujejo se na vseh mogočih področjih, najbolj razvit pa imajo likovni in šahovski krožek. V tem šolskem letu so med drugim zajeli v svoj delovni program tudi tekmovanje med razrednimi skupnostmi v čistoči, disciplini in v čimboljši ter lepi izgovarjavi, kar je specifično za ta pionirski odred. Uspehe beležijo vsak dan, na pionirski konferenci vsak mesec pa razglasijo rezultate in izročijo najboljše razredne skupnosti prehodno zastavico.

Ta vrsta medsebojnega tekmovanja ima zelo dobre vzgojne, pa tudi učne rezultate.

Ob Dnevu republike so v zavodu pripravili proslavo. V kulturnem programu so sodelovali le gojenci zavoda, od najmanjših — cicibančkov, do mladincev v 8. razredu. Če upoštevamo, da so to otroci, ki so od rojstva prikrajšani za govor in sluh, moramo priznati, da so program izvedli zelo uspešno. Njihovi starši, ki so prišli na proslavo, vzgojitelji in učitelji, predvsem pa sami, so lahko zelo zadovoljni nad uspehom.

Ob koncu proslave so cicibančke iz prvega razreda sprejeli v pionirsko organizacijo. Izročili so jim izkaznice, značke in pravila Zveze pionirjev, starejši pionirji pa so jim zavezali rutice okrog vratu. Novo sprejeti pionirji so dali svečano zobljubo svoji organizaciji in bili so zelo počaščeni, da so postali pionirji. Pričakujemo lahko, da se bodo že letos tudi oni zelo izkazali pri delu v pionirski organizaciji. Zelim jim čim več uspehov.

K. BRACUN

Sprejem v pionirsko organizacijo na Zavodu za usposabljanje slušno in govorno prizadete mladine

MOZAIK

Bežigrad je zbral največ

Ob lanskem »Tednu otroka« je bila v Ljubljani zbiralna akcija za sklad za otroško varstvo pri mestni zvezi prijateljev mladine Ljubljana. Največ sredstev za ta sklad je v tej zbiralni akciji zbrala občinska zveza prijateljev mladine Ljubljana-Bežigrad. S prodajo vstopnic za posebno predstavo v operi je zbrala 6.200 din, pionirji na osnovnih šolah v bežigradski občini pa so s prodajo značk zbrali 2.628 din.

Dobili so moped

V zbiralni akciji za gradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani so se najbolj odrezali pionirji na osnovni šoli dr. Vita Kraigherja za Bežigradom. Zbrali so 3765 din in za 7640 din obveznic skopskega posojila, skupaj torej 11.409,20 din. Za najvišjo zbrano vsoto v republiškem merilu so prejeli prvo nagrado — moped.

Zimovanja

Tudi letos so bežigradski otroci zimovali v domu Rdečega križa na Stopniku pri Vranskem. Počitnice za socialno in zdravstveno ogrožene otroke je organiziral občinski odbor Rdečega križa v sodelovanju s komisijo za letovanja občinske skupščine.

Predavanja

Komisija za zdravstveno vzgojno dejavnost občinskega odbora Rdečega križa je organizirala več zdravstvenih predavanj na osnovnih ter poklicnih šolah in v krajevnih skupnostih. Predavanja spremljajo s filmi in diapozitivi.

Novoletna praznovanja

V šoli dr. Vita Kraigherja so ob novem letu priredili šolskim otrokom prijetno novoletno praznovanje z obis-

kom dedka Mrza. Kot kolektivno novoletno darilo pa so učenci te šole dobili opremo za delavnico v šoli in za fotolaboratorij ob finančni pomoči delovnih organizacij »INSTALACIJA«, »TUBA«, »TERMIKA«, »LESNINA« in »ASTRA«, ki imajo patronat nad to šolo.

Društvo prijateljev mladine v krajevni skupnosti »Boris Kidrič« je za okrog 100 otrok pripravilo prijetno novoletno prireditev z obiskom dedka Mrza. Vse otroke so pogostili in obdarili s skromnimi darili.

Na Črnučah so priredili za šolske otroke posebno novoletno prireditev v šoli, vse predšolske otroke pa so ob novem letu povabili v vzgojno-novinarstveni zavod, kjer so jim predstavili igrice »Pepelka« in jih pogostili; dedek Mrza pa jim je izročil še skromna darila. Finančno so pri tem pripomogla podjetja »Elma«, »Opekarna«. KZ in Gostinsko podjetje.

Ob novoletnem praznovanju so mlajši pionirji iz osnovne šole Dol prišli v Ljubljano na drsalno revijo »Dedek Mrza na ledu«, starejši pionirji pa so v Pionirskem domu obiskali gledališko predstavo. V Ljubljano so se pripeljali s posebnimi avtobusi.

Predšolski otroci, ki bi v prvi vrsti mogli doživeti največ veselja ob Novem letu, žal, tudi tu niso bili deležni novoletnega praznovanja izven svojih domov.

Društvo prijateljev mladine je v prostorih krajevnih skupnosti Bežigrad pripravilo za več kot 30 predšolskih otrok iz socialno šibkejših družin prijetno novoletno prireditev z obiskom dedka Mrza. S finančnim prispevkom nekaterih delovnih organizacij je društvu prijateljev mladine uspelo pripraviti lepa darila za vse te otroke.

OBČINSKE PODPORE

Levežev ni manj, ampak še več

V vrsti raznih oblik družbene denarne pomoči občanom, ki so zaradi posebnih okoliščin ekonomsko ogroženi in njihovega problema ni mogoče rešiti z drugimi ukrepi, zavzemajo stalne družbene denarne pomoči odraslim posameznikom najvidnejše mesto. Redna denarna pomoč odraslim posameznikom, ki so ekonomsko in socialno ogroženi, se priznava na osnovi določil, ki jih predpisuje občinski Odlok o družbeni materialni pomoči, ki je bil sprejet januarja 1967. leta. Ta odlok določa, da sta osnovna in pogoj za pridobitev pravice do družbeno-denarne pomoči odraslim osebam — delne nezmožnost ali zmanjšana delanemožnost in ekonomska ogroženost. Pravica na osnovi delanemožnosti se priznava v smislu tega odloka glede na stopnjo delanemožnosti. Za delanemožnost se smatrajo osebe, ki so starejše od 60 let. Osebam, ki niso dopolnile 60 let starosti, pripada pravica do denarne pomoči le v primeru, če jim je priznana 75 odstotna zmanjšana sposobnost za pridobitno delo. Delanemožnost oziroma zmanjšana delanemožnost je podana, če nastane pri prosilcu zaradi ostarelosti, onemoglosti, bolezni, invalidnosti in duševne nerazvitosti.

Pravica na osnovi ekonomske

ske ogroženosti se priznava glede na stopnjo te ogroženosti. Ekonomska ogroženost je v smislu odloka podana:

- če prosilec nima lastnih sredstev za preživljanje ali pa ima tako nizke dohodke, da z njimi ne more kriti niti najnujnejših življenjskih stroškov;

- če prosilec nima bližnjih svojcev, ki so ga dolžni po zakonu preživljati, oziroma mu leti iz objektivnih razlogov ne morejo dati preživalnine ali pa so tako slabo situirani, da njihov prispevek ne zadošča prosilcu za preživljanje;

- če prosilec nima nepremičnega premoženja večje vrednosti.

Upravičenci, ki imajo lastno večjo nepremičnino, lahko dobijo pomoč tako, da pristanejo na zemljiško-knjižno zavarovanje izplačane pomoči. Sicer se pa ekonomska ogroženost meri na osnovi uradnih podatkov o dohodkih, poročila pristojne krajevne skupnosti o življenjskih okoliščinah prosilca in uradne dokumentacije Zavoda za socialno delo. Denarna pomoč odraslim osebam se odmerja največ do višine vsakokratne veljavne minimalne osebne pokojnine. O pravici do denarne pomoči odloča pristojna komisija za dodeljevanje družbenih denarnih pomoči, ki je imenovana od sveta za zdravstvo in socialno varstvo

občinske skupščine Ljubljana Bežigrad.

Dokumentacija, s katero razpolaga Zavod za socialno delo Bežigrad kaže, da ostaja število odraslih oseb v občini, ki dobivajo socialne podpore po zgoraj navedenih določilih, že več let približno isto (112 v letu 1964 in 110 v letu 1968.). Očitno je, da ukrepi gospodarske reforme niso bistveno vplivali na porast števila upravičencev. Drugače pa je seveda z višino denarne pomoči. Vzporedno s porastom življenjskih stroškov je namreč nujno tudi stalno zviševati višino socialne pomoči. Komisija za podeljevanje družbeno-denarnih pomoči je sledila tej nujnosti v sorazmerju z odobrenimi proračunskimi sredstvi. Tako je npr. leta 1965. znašala najvišja mesečna denarna pomoč 20.000 starih dinarjev, leta 1966 — 23.000, leta 1967 28.000 in leta 1968 — 35.000 starih dinarjev.

Največ jih je iz Dola

Po podatkih o številu socialnih podprancev v posameznih krajevnih skupnostih ni posebne vidne razlike med krajevnimi skupnostmi iz mestnega predela in onimi, kjer je naseljen pretežno kmečki življenjski. Na splošno lahko trdimo, da obstajajo primeri siromaštva tako v enih, kot v drugih krajevnih skupnostih, s to pripombo, da izstopata (de)no samo dve krajevni skupnosti: Dol za največ podprancev in Savsko naselje za najmanj podprancev. V mestnem predelu za prvo velja omeniti, da natakot s nje vpliva večje število delanemožnih lju-

di, ki posedujejo le dotrajane kmečke hiše in so brez vsakih sredstev za preživljanje, dalje osebe, ki so ostale brez zadostnih sredstev za preživljanje zaradi arondacije zemlje in preužitkarji. Za Savsko naselje pa je značilno, da nima veliko starejšega prebivalstva. Soseska je namreč v glavnem nova in naseljena predvsem z mlajšimi ljudmi. Glede na to je primerov ekonomsko ogroženih ostarelih oseb manj kot v drugih mestnih soseskah, kjer zaznava v celoti ni bila tako intenzivna.

Večina oseb, ki v bežigradski občini dobivajo stalne družbeno materialne podpore, so ženske. Menimo, da ni pretirano trditi, da lahko ta pojav razlagamo z naziranjem polpretekla dobe o zaposlovanju žena nasploh (žene in matere so večkrat ostajale doma, niso se zaposlovale). Po drugi strani pa podatki kažejo na to, da imajo kar pri 84 odstotkov bežigradskih ostarelih in delanemožnih žensk, ki dobivajo socialno podporo, opraviti s primeri, ko so te podpiranke imele življenjskega partnerja, ki ni bil nosilec pravice do pokojnine, bodisi zaradi neurejenega delovnega razmerja, bodisi zaradi omejenega pokojninskega zavarovanja v preteklosti. Zaradi tega so se po močevi smrti znašle v hudi finančni stiski (ob pomankanju svojcev, ki bi jih bili dolžni preživljati) in jim je preostala edina možnost rešitve finančne stiske s pomočjo socialne podpore.

Otroci pozabijo na starše

Rednih socialnih podpor ne dobivajo samo upravičen-

ci brez vseh sredstev za preživljanje, ampak tudi tisti, ki sicer razpolagajo z določenimi sredstvi (pokojnine, dohodki s strani otrok, ki so jih po zakonu dolžni preživljati), vendar ta sredstva še zdaleč ne krijejo vseh njihovih življenjskih potreb. Res je sicer, da so slednji v določeni manjšini (približno 16 odstotkov), treba pa je pripomniti, da je omenjeni rizičen odstotek v veliki meri posledica vestnega in racionalnega poslovanja komisije za družbene denarne pomoči, ki je prenekatere primere socialno in materialno ogroženih ostarelih oseb v občini rešila na ta način, da jim je izposlovala potrebna sredstva za preživljanje s strani svojcev, ki so jih po Zakonu o razmerju med starši in otroki — dolžni preživljati. Še vedno namreč naletimo na primere, ko sicer dobro situirani otroci pustijo svoje starše v veliki bedi, takorekoč brez vsakih sredstev za preživljanje. Takli primeri ne vzdržijo prav nobene kritike s stališča našega družbenega humanizma, niti s stališča splošnega človekovega dostojanstva in prav žalostno je, da jih večkrat odkrijemo zelo pozno, takrat, ko so prizadeti starši navadno potisnjeni že ob sam rob socialne eksistence.

Redne družbene denarne pomoči ostarelim in delanemožnim osebam, brez vseh ali vsaj zadostnih sredstev za preživljanje ne predstavljajo edine oblike družbene skrbi za to vrsto občanov. Komisija za podeljevanje družbene denarne pomoči odobri vsako leto večje ali manjše zneske socialnih podporancem za nabavo cizmini- ce. Tako je npr. najvišja zimska pomoč v letu 1968. zna-

šala 50.000 starih din, najnižja pa 15.000 starih dinarjev. Pri podeljevanju zimskih pomoči sodelujejo tudi pristojne krajevne skupnosti.

Zavod za socialno delo je tudi vsem socialnim podprancem, ki niso imeli urejenega zdravstvenega varstva, leto uredil, mnogim pa je tudi uredil domovsko varstvo.

Še se da pomagati

Kljub vsem prizadevanjem, da bi ostarelim in delanemožnim občanom, ki so brez zadostnih ali pa popolnoma brez vseh sredstev za preživljanje, nudili kolikor toliko zadovoljive in primerne življenjske pogoje, še zdaleč nismo storili vsega, kar bi bilo potrebno in kar nam nalaga naša družbena in moralna dolžnost. Predvsem velja omeniti, da so sredstva, namenjena za družbeno denarno pomoč ostarelim osebam — preskopo odmerjena. Denarne podpore, ki jih dobivajo upravičenci, večkrat ne dosega niti življenjskega minimuma. Po drugi strani pa je zaradi pomanjkanja ustreznih finančnih sredstev tudi zelo oteženo nudenje raznih drugih — nematerialnih pomoči prizadetim občanom. Že dolgo časa govorimo o organizaciji raznih uslug na domu ostarelih oseb (prinašanje hrane, bolnišniška strežba in druge usluge), vendar na žalost ostaja vse samo pri načrtih, istočasno, ko nekateri terenske družbeno-polične organizacije, aktivni ZMS in pionirski odredi »tako« vztrajno iščejo vsebinsko svojega dela.

F. MLINARIČ

SOSESKA 6 TERJA OBNOVO

Prepih pri zaprtih oknih, zvitata vrata, sitasti parket, poškodovane kopalne kadi

Lani jeseni — v predzadnji številki našega glasila — smo svečano zapisali obljube gradbenega podjetja »Obnove«, ki naj bi do konca novembra s sokrivci (obrtniki) dokončno ocenila, popravila ali plačala nadomestila za vse pomanjkljivosti v blokih in stolpnicih Soseske 6. (Glej novo nasleje za benelinsko črpalko ob Titovi cesti).

Obljube smo zapisali. In zdaj smo dolžni spet spregovoriti. Zakaj? Da bi povedali, kako je spor okrog ne-kvalitetne gradnje stanovanj

v Soseski 6 dokončno črtan z dnevnega reda? Žal, ne.

Tovariš Albert Drnikovič, ki stanuje v devetem nadstropju stolpnice v Šarhovi ulici 30, nas je povabil v svoje stanovanje.

Parket v spalnici ima »prekasne« reže, okna zijajo, parket v mali spalnici je sicer že preložen, vendar material pod njim popušča, zato mora imeti sleherni kos pohištva podložen, da mu ne »plava«... Celotno stanovanje je dal večkrat prebeliti, da bi zakril razpoke med elementi, toda zid se nekako

noče umiriti... Vrata — ena bolj druga manj — so

vegasto nasajena na »štoki«, ki so se v kotih skregali z zidovi. Poglavje zase je kad v kopalnici. Spretno zamazane odrgnine (kdo bi jih prešel) groze, da bodo počasi začele spuščati vodo. Kadi tretjega kakovostnega razreda (bolj primerne za razoro železo kot za v novo stanovanje) so neizpodbiten dokaz »kvalitete« teh stanovanj. Teh pravimo zato, ker se s podobnimi težavami ubadajo tudi drugi stanovalci v tej ponosni stolpnici.

Če pušča pipa ali voda za maza zid, odpadajo keramične ploščice itd., je povsem nekaj normalnega. Zato se pravzaprav nihče več ne razburja. Ko bi vsaj okenski okvirji malo bolj zadrževali veter in mraz, ki silita v stanovanja.

Tov. Drnikovič pravi takole:

»Večkrat sem pisal gradbenemu podjetju »Obnova«, pa Stanovanjskemu podjetju tudi. Doslej mi ni nihče odgovoril, niti negativno ne.«

Soseda je pristavila, da so v njenem stanovanju sicer zamenjali parket, ki je bil ob vselitvi navidez odlični (reže so zamazali s kitom!), vendar ga ne bi, če se ne bi pošteno razjezila...

Kljuko na oknu so odvilili, češ da jo bodo zamenjali. Delavec je kljuko odnesel, okno pa je ostalo brez nje... Kdaj je že bilo!

Prenekateri stanovalci stolpnice v Šarhovi ulici 30 imajo okna založena s cunjami, da se obvarujejo pred mrazom. Po več centimetrom »debele« špranje pač niso mogli »ustvariti« zato, ker ne znajo stanovati. Kdo ve? Ali pa so zares tako hudobni, da so na roko krivili okenske okvirje oziroma jih namakali v toplo vodo...

Parket v tej stolpnici ima na vesti podjetje »Zvezda« iz Maribora. Tovariš Drnikovič so v Mariboru zatrtili, da bodo takoj prihiteli popraviti, preložiti njegov parket, tako da je ženi v Ljubljano poslal celo telegram(!), toda obljuba je bila samo beseda, pisana v veter... Več mesecev po tem dogodku je ostalo samo pri telegramu.

Posebno poglavje stolpnice v Šarhovi 30 sta dvigali. Tri ženske so lani z njim vred zletele v klet. (»Dvigalkotek«, oziroma njen direktor je v ostrem članku, ki ga je priobčilo »Delo«, strokovno razložil, da to sploh ni mogoče!), zgodilo se je pa vendarle. Enkrat je dvigalo zgrmelo v klet, drugič za je »zbežalo« v strop terase na vrhu nebotične stolpnice. Da sta obe dvigali pokvarjeni takole na vsakih štirinajst dni, je že običaj. Kvaliteta je eno, rešnica drugo, prisilovnične objektivne težave z uvozom ne

katerih delov iz inozemstva pa tretji, četrti in peti izgovor.

Kar zadeva ročno spuščanje ali dviganje obeh dvigal v stolpnici pod streho stolpnice, bi bilo najbolje, da pride direktor »Dvigalkotek«, ki ima na vesti obe dvigali, lastnoročno vanjo in prizadetim ženskam demonstrira, kako in kaj.

Da ne bi več po nepotrebnem izgubljali besed, kar zadeva kvaliteto stanovanj v Soseski 6, naj zapišemo le še, da stanovanja, ki jih je gradila »Obnova« v Šiški (nasproti remize) niso nič dosti boljša. Omet odpada (kdo si je izmislil živo apno?), vrata in okna so bolj tako tako, med gradnjo pa je prav gotovo vlek tudi močan veter. Dvigala so namesto od ljubljanske »Dvigalkotek« raje naročili iz Zagreba...

Za konec pa samo še obvestilo iz hodnika stolpnice v Šarhovi 30:

»Obvestilo. Prosimo stanovalce, pri katerih so se pojavile razpoke na stenah ali če niso solidno izdelana zidarska dela (o, in obrtniška), da obkrožijo številko svojega stanovanja. Ističasno vas obveščamo, da bo ta teden posebna komisija pregledala zgoraj omenjene pomanjkljivosti. Po ocenitvi nastalih napak, bodo stranke dobile denarno nadomestilo. Hišni svet.« Datum: 5. jan. 1969.

Enainšestdeset števk (61), stanovanj. Samo 14 stanovanj ni obkroženih! Da gre krvavo zares, priča rdeče ornilo, s katerim je napisano obvestilo.

N. LAPAJNE

Skupščina stanovalcev

Stanovanjsko podjetje Bežigrad — Moste bo februarja sklicalo skupščino stanovalcev, na kateri bodo razpravljali o vodenju stanovanjske politike za leto in obravnavali plan za prihodnje leto. Predstavniki hišnih svetov bodo torej imeli priložnost, da povedo svoje in vplivajo na politiko Stanovanjskega podjetja.

Spomladi bo šlo zares

Inž. Julij Žnidaršič o gradnji Soseske 7 na Ježici

Obiskali smo direktorja podjetja za urejanje stavbenih zemljišč »Soseska« inž. Julija Žnidaršiča z namenom, da nam kaj podrobneje pove o gradnji Soseske 7 na Ježici. To je naselje, ki bo nastalo ob Titovi cesti med Ruskim carjem, Komarovo ulico in kamniško progo. Vse dotlej, dokler ni padla odločitev, da bodo spomladi že začeli na tem območju kompleksu bneti ogroženj. Posavčani niso verjeli v resnost načrtov. Sedaj pa so nekateri, ki imajo na tem kompleksu svoje objekte, že dobili odločbe in uradna pisanja, pa so ugotovili, da so stvari resne in pred dokončno rešitvijo. Inženir Žnidaršič nam je pojasnil:

● Točno! Vse je pripravljeno, da začnemo še to pomlad z gradnjo prve faze Soseske 7. Po končani prvi fazi bo na razpolago 311 garsonjer, 259 enosobnih stanovanj, 96 enosobnih stanovanj s kabinetom, 257 dvosobnih stanovanj, 101 dvosobno stanovanje s kabinetom 84 tri-

Zemlja po 10 din

So kmetje res primorani prodajati orno zemljo za vsak denar?

Separacija peska med Tomačevim in Stožicami, ki sodi pod okrilje gradbenega podjetja »Tehnika« iz Ljubljane, se spet širi. Peskokop torej sega po novi zemlji. Doklej še? In ali so kmetje, lastniki zemlje okrog separacije zares primorani prodajati svojo orno zemljo za vsak dinar? To sta vprašanji, ki prizadete življenjsko zanimata.

Predstavniki gradbenega podjetja »Tehnika« so prišli h kmetu in ga postavili pred dejstvo:

Če prostovoljno prodáš tisto njivo ob našem peskokopu, ti jo bomo plačali po 13 (novih) dinarjev za kvadratni meter, sicer jo boš pa moral dati po 10 dinarjev!

Kmet pa takole modruje: »Polovico zemlje sem že izgubil. Pred leti. Zanj sem dobil pasjo figo. Tistih »fičenkov« je bilo komaj za dobro njivo krompirja, kadar obrodi. Svojo njivo naj bi prodal po 10 dinarjev za kvadratni meter, sosedovo zraven pa so ocenili na 40 din za kv. meter. Kako? Zakaj? Za Ruskim carjem so jo prodajali celo po 60 do 90 din za kv. meter. Kako? Kdo lahko takole po mili volji oziroma po obrazu odloča, kdo je vreden več, kdo manj. Tudi kmetje moramo živeti, še posebej, če ne moremo od drugega kot od zemlje. In če že zemljo moramo prodati, bi morali zanj dobiti toliko — kot je vredna, ne pa samo miloščino ali nadomestilo, kakor pravijo. Komu v breme bomo potem, ko bomo ostali praznih rok? Brez živine, krompirja in žita?

Prizadeti kmet, ki ima njivo ob peskokopu »Tehnika«, je lani jeseni, takoj potem, ko je odklonil, da bi prodal svojo zemljo po 1300 starih din za kv. meter, dobil odločbo z občine, da je tista njegova njiva nacionalizirana...

Takole pravi: »Posamezni jeziki zemlje nad savsko ježo so nacionalizirani (tam, kjer so že zidali), drugi pa so »svobodni« — vse od »Avtoobnove« navzdol proti Savi. Takoimenovana prosta ali svobodna zemlja vmes drži ceno okrog 40 novih dinarjev za kvadratni meter. To so še njive.

»Tehnika« pravi kmetu takole:

Tako ali tako boš moral svojo njivo ob separaciji prodati nam in nikomur drugemu. Zato je bolje, da se prijateljsko pogodimo...

Torej za vsako ceno! Potemtakem jo »Tehnika« lahko zahteva tudi za nižjo ceno — po 1 stari dinar kot je pred leti plačeval zanj »Agrokombinat«?

Nekateri kmetje so »Tehnika« ob peskokopu že prodali zemljo po 10 novih din za kv. meter. To pravzaprav ni plačilo za zemljo, temveč samo odškodnina za uživalsko pravico, o kateri menda odloča občina. Občina ali občinska skupščina?

Prenekateri stari kmetje še žive, medtem ko so se njihovi otroci že zdavnaj preusmerili v druge poklice. Toda človek, ki ima pet ali več križev na plečih, kmet, ne more čez noč postati nekaj drugega ali pa preprosto postati odvisen od svojih otrok. Vse življenje je trdo delal in živel svoje in sebe od tega, kar so mu dali zemlja, travnik in gozd. Na starost ostaja brez dinarja (pokojnine si ni prislužil), povrhu pa še brez zemlje, 10 dinarjev za kvadratni meter zemlje še zdaleč ni realna odškodnina za takomenovane uživalske pravice.

Pošteno bi bilo, ko bi preživelim kmetom na ljubljanskem Posavju za njihove njive in travnike, ki so ali niso nacionalizirane, nalili čistega vina. Tako, da bi vedeli pri čem so,

NIKO LAPAJNE

Po novi cesti v Šiško

Pripravljeni so načrti za povezavo Samove in Drenikove ulice — Zapornic ne bo več

Cestna povezava Bežigrada in Šiške pod (ali nad) gojenjsko železnico je na vrhu seznamov najnujnejših ljubljanskih investicij. Predolgo spuščene zapornice med Janjevo in Černetovo ulico ne ovirajo samo lokalnega prometa med dvema mestnima predeloma, ki imata skupaj 100.000 prebivalcev; ugodnejši prehod zahteva tudi tranzitni promet, le z gradnjo prečnih cestnih zvez bo mogoče razbremeniti križišči pri Bavarskem dvoru in Delavskem domu. Samova in Drenikova ulica bosta zato kot del prve mestne obodne ceste široki in opremljeni tako, kot so zdaj kvečjemu nekateri odseki glavnih ljubljanskih vpadnic.

Inženir Pečenko z Ljubljanskega urbanističnega zavoda, kjer pripravljajo načrte, nam je povedal, da bo imela preurejena cesta štiri pasove za avtomobile. Ostrih ovinkov ne bo več. Od križišča Titove ceste pri stadionu pa do križišča Na jami na Celovski cesti (priključek bo torej tam, kot je zdaj), bo dolga 1.450 metrov; to je 1.200 metrov manj, kot če bi se peljali naokrog po Prešernovi in Celovski cesti.

Semaforji bodo na križišču s Parmovo ulico ter z Verovškovo ulico v Šiški. Vozovodna cesta, Staničeva in Ravbarjeva ulica bodo imele desne priključke. Preuredili bodo tudi križišče pri stadionu.

Samovo ulico bodo razširili na desni strani, da ne bo treba podirati hiš. Ovinka pri pekarni »Žita« na vogalu Staničeve ulice ne bo več, ker bo od tam nova cesta peljala naravnost proti Šiški.

Novejša gradnja ob tej trasi so prilagojene novim razmeram. Porušiti pa bo treba stare hiše v Šiški ob Drenikovi ulici in nekaj tudi za Bežigradom med Parmovo ulico in železniško progo. Če bi obdržali dosedanja smer po Janjevi in Černetovi ulici, bi bilo rušenje še več. Po Černetovi ulici pa je položeno

na tudi kanalizacija in vodo-vod, ki bi ju morali zaradi podvoza ali nadvoza prestavititi, to pa bi bili spet novi stroški.

Kako bodo prečkali gorenjsko železnico še ni določeno; v ceni ni bistvene razlike med podvozom ali nadvozom, vendar bi bila gradnja nadvoza lažja.

V celoti bo ureditev nove ceste, skupaj s podvozom ali nadvozom veljala nad dve milijardi starih dinarjev. Delati bi začeli prihodnje leto.

Prioritetne mestne investicije financira pretežno mestni svet; za te namene tudi ljubljanske občine združujejo 30 odst. prispevka za uporabo mestnih zemljišč. To bi bil denar za gradnjo, komunalne organizacije bi prispevale za svoje naprave. Občina pa bi morala poskrbeti za nadomestna stanovanja; v sodelovanju občine, podjetja za urejanje stavbnih zemljišč »Soseska« in Ljubljanskega urbanističnega zavoda, bodo skušali najti najboljše rešitve.

Računati je, da bo po novi cesti tudi podjetje Ljubljana transport speljalo kakšno progo mestnega prometa. Po generalnem urbanističnem načrtu Ljubljane naj bi gorenjsko železnico premostili na treh krajih. Smer: Stožice—Stegne bi prevzela v glavnem samo tranzitni promet, za smer: ulica Bežigrad—Frankopanska bi morali razširiti tudi Celovsko cesto; smer: Samova—Drenikova prevzema lokalni in tranzitni promet, zato bi tukaj naprej zgradili široko cesto in podvoz.

Z gradnjo obodnih mestnih cest se Ljubljana pripravljala na »sprejem« prave avtomobilske ceste. Od Nove Gorice do Viča bo zgrajena bržkone prej, kot pa ljubljanski odseki avtomobilskih cest, ki bi prečkale ali obkrožile mesto. Takrat bo Ljubljana ozko grlo in lažji prehod bodo omogočale takešne ceste, kot bo nova zveza Bežigrad—Šiška.

HIGIENA JE VIR ZDRAVJA

Spoštovani stanovalci, že dlje časa opažamo potrebo, da vas seznanimo s pravilno uporabo jaskov za smeti.

Jaski za smeti so namenjeni zgolj za suhe anorganske smeti, nikakor pa ne za odpadke hrane. Če v jasek za smeti mečete ali zlivate živilske odpadke, se ob notranji steni jaska takoj nabere sloj maslobo. Pojavijo se razne škodljive klice, ki so nevarne za vaše zdravje. Jasek, v katerega mečete odpadke hrane, postane vir kužnih bolezni.

Druga velika napaka je ravnanje posameznikov, ki mečete v jaseke velike odpadke ali nerazbitno embalažo. Pri čiščenju v nekaterih hišah smo celo ugotovi-

vili, da so vrgli v jasek novoletno jelko. Zaradi teh velikih odpadkov se jasek zamaši; stanovalci negodujejo in se ne upravičeno jezijo na našega delavca v stavbi. Hišnik oziroma snažilka nista dolžna čistiti jasko, ker za to delo nista plačana.

Pri normalni uporabi jaskov do takšnih nevarnosti sploh ne pride. Jasko bomo očistili še enkrat (iz sredstev tekočega vzdrževanja), vsa nadaljna čiščenja pa bodo morali plačati uporabniki sami. Čiščenje ni poceni. Ponovno pa vam za-trjujemo, da je ogroženo vaše zdravje, če jaskov pravilno ne uporabljate.

STANOVANJSKO PODJETJE BEŽIGRAD-MOSTE

Ljubljansko posavje

v boju
za zmago
in
svobodo

Prispevki o novejši zgodovini občine Ljubljana-Bežigrad (Po konceptu Jožeta Ravbarja)

Prvi del koncepta, v katerem Jože Ravbar opisuje novejšo zgodovino naše občine, se imenuje splošni del in obsega 15 tipkanih strani. V tem delu so najprej opisane meje naše sedanje občine, nato pa gibanje prebivalstva.

Za nekatera naselja iz naše občine je avtor dobil podatke, stare 100 let, in jih primerjal s podatki o številu prebivalstva iz leta 1931. in 1966.

Zaradi zanimivosti si oglejmo te številke:

Naselje	1896	1931	1966.
Črnuče	405	767	2450
Dobrava pri Č.	38	37	82
Jarše	166	216	650
Ježica	388	860	1620
Kleče	155	209	250
Stožice	255	525	1330
Tomačevo	250	309	493

V zvezi s temi podatki tov. Ravbar piše: »Zato je moč zaključiti za celotno območje današnje občine, da je v zadnjih 100 letih doživelo veliko povečanje prebivalstva. Podatki pa tudi zgovorno pričajo, da takemu porastu ni vzrok samo naravni priras-

tek, temveč tudi naseljevanje tega območja od drugod.«

Precej truda je tov. Ravbar vložil v poglavje o socialnem sestavu prebivalstva naše občine. Opira se na podatke iz leta 1931. in ugotavlja, da je v uradnem popisu prebivalstva število delavcev in uslužbencev skrito. Vendar ga on, s primerjanjem številke o številu posestnikov, kočarjev, najemnikov in številu hiš, najde. Po njegovem je bilo tedaj v naseljih naše občine, brez Bežigrada kot mestnega predela, 136 delavcev in uslužbencev. V odnosu na male, srednje in velike kmete ter obrtnike, le 17,7 odstotka.

Točno 30 let pozneje, to

Temu opisu sledi opis industrijskega razvoja naše občine med obema vojnoma. Avtor ugotavlja, kdaj in katera večja podjetja so bila ustanovljena na območju naše sedanje občine in med drugim pravi:

»Iz opisanega je razvidno, da se je industrija v veliki meri razvila tja do leta 1930. Pozneje ni bilo takega razvoja zaradi krize, ki je zajela ves svet. Splošna gospodarska politika, ki jo je vodila velikoskrbna buržoazija, je po letu 1929, zavirala razvoj industrije v Sloveniji zaradi ožrožanja lastnih koristi.«

Od leta 1919 do 1932 avtor našteje ustanovitve 10 pomembnejših podjetij. Med drugim je tudi zapisal, da je bilo v teh podjetjih povprečno zaposlenih približno po 100 delavcev. Od kod so bili ti delavci? Iz Bežigrada, ki je pripadal mestu? Iz ostalih naselij občine niso mogli biti, saj jih je po štetju leta 1931 bilo tam, kot ugotavlja sam avtor, le 136. Gotovo so bili tudi od drugod, iz mesta in iz drugih občin in so se potem postopoma še preselili na področje naše sedanje občine. Le tako je tudi razumljiva velika sprememba socialnega sestava našega prebivalstva v naslednjih 30 letih, čeprav polovico teh let pripada še socialistični ureditvi države.

Kdaj je bila ustanovljena prva partijska organizacija na Ježici?

Avtor koncepta »zgodovine Bežigrada« Jože Ravbar, se v zvezi z ustanovitvijo prve partijske organizacije na Ježici naslanja na spomine preživelih članov, ker — kot pravi — dokumentacije ni. Zato ne omenja točnega datuma, oziroma niti točne letnice. Ustanovitev prve partijske organizacije veže na prihod tovariša Andreja Kumarja na Ježico. O tem piše takole:

»Lahko rečemo, da se je organizirano partijsko delo kljub vsemu pričelo po letu 1928, ko je iz Primorske emigriral Andrej Kumar. Bil je komunist iz povojnega obdobja, prekaljen v revolucionarnarju v raznih akcijah, doma in v inozemstvu... Kmalu je našel zveze z vodstvom Komunistične partije v Sloveniji in pričel izvajati naloge... Sredino za svoje delo je našel v sadrskem in planinskem društvu na Ježici... Zvezo s KP je imel preko tovariša Franca Leskoška in Toneta Tomšiča. Preje so se ljubljanski komunisti naslanjali predvsem na Urško Zatlje iz Savelj, ki je tudi pripomogla, da je na Ježici nastala partijska celica, ena prvih na vaši v Sloveniji. V tej celici sta bila tudi Boris Zierl in Ivan Tomc. Celica je bila ustanovljena v času okrog leta 1929. ali 1930. leta...« (stran 27)

Na 31. strani koncepta avtor opisuje obnavljanje partijskega dela po letu 1931, ko so pričeli komunisti prihajati iz zaporov, kamor so jih odgnali po uvedbi monarhistične diktature leta 1929. Ko opisuje delo Franca Le-

skoška, omenja, da je imel veliko uspeha prav na ljubljanskem Posavju, in nadaljuje:

»V tem času je ponovno oživila partijska celica na Ježici, katere sekretar je postal Andrej Kumar. Ta organizacija je bila edina na ljubljanskem Posavju do leta 1935... Aktivnost te organizacije je bila za določen čas prekinjena zaradi aretacije in obsodbe Ivana Tomca iz Ježice, v mesecu decembru 1932 leta...«

Na strani 56. pa avtor ugotovi:

»Analiza organizacije partije v prejšnjem obdobju (mišljeno je obdobje do leta 1937) zaradi terorja in položaja v njej sami je taka, da se da zaključiti, da ni bilo partijskih celic v taki obliki kot se prično pojavljati s tem letom.«

In dalje na strani 57:

»Pred stavko v tovarni Elfler (stavka je bila leta 1936) se v njej organizira prva partijska celica na tem območju, v novih pogojih... Ta celica se je razvila v zelo močno in je bila pred vojno prava kovačnica kadrov. Sprva niso bili vsi člani celice zaposleni v tovarni. Tako sta bila člana te celice nekaj časa tudi Vlado Krivic, študent prava, ki je bil istočasno tudi inštruktor celice in Andrej Kumar, ki je bil zaposlen pri Standard Vacuum Oil Company za Bežigradom. Pozneje je bil vključen na Ježici... Kmalu za ustanovitvijo te celice se je ustanovila terenska celica za območje Ježice-Črnuče.«

Na strani 61. pa je poda-

tek, da sta se v zimi leta 1937/38 iz prvotne partijske celice Ježica-Črnuče ustanovili dve celici, na Črnučah in na Ježici. Na isti strani je s tem v zvezi še ena avtorjeva ugotovitev in sicer:

»Po letu 1932. se je tudi na tem območju pričelo obračati v dobro partiji. To je dobilo potrdilo prav v letu 1936, ko se organizirajo partijske celice na ljubljanskem Posavju.«

Katere partijske celice so bile leta 1936. ustanovljene pa avtor omenja na strani 57. in 58., kjer pravi:

»Iz opisanega je razvidno, da se iz komunistov, ki so bivali na tem območju in bili zaposleni v raznih podjetjih, organizirajo dve tovariški celici (Elfler in Avtomontaža) in dve terenski (Ježica-Črnuče in Bežigrad). Te celice so nastale tako, da so povezovale komuniste, ki so bili že preje člani Partije, večina pa jih je postala v tem letu.«

Gotovo je, da je tudi pred letom 1936. na Ježici obstajala organizirana oblika povezovanja komunistov, ki so živeli na območju naše sedanje občine. Kako naj to povezovanje imenujemo, saj šele od leta 1936. poznamo partijske celice kot terenske oziroma osnovne organizacije KP Slovenije? In če je pri nas bila celica že preje, kako se je pravilno imenovala, katerega leta je bila ustanovljena?

Kdor je o tem bolj podkovan, kdor o tem konkretnem vprašanju več ve, naj se oglasi.

STANE KOMAN

Letna konferenca organizacije ZZB terena Bežigrad

Pomoč članom

Letna konferenca krajevne organizacije ZB NOV Bežigrada je bila že 8. januarja letos. Poročilo predsednika je zajelo najvažnejša vprašanja in delo organizacije v preteklem letu. Tako se je že v začetku dotaknil vprašanj, ki terjajo odgovor, kako se bomo pripravili na težave, če bi bilo treba ponovno braniti svobodo in druge pridobitve naše socialistične revolucije. O tem so v razpravi govorili tudi drugi člani, ki so zlasti poudarjali pomen dobro organizirane civilne zaščite v pogojih vseljudske obrambe ali pa ob kakšnih elementarnih nesrečah.

Zanimivo je bilo tudi pojasnilo ing. Pavla Zaverca o tem, da pri republiškem odboru ZZB NOV deluje okrog 80 odborov bivših partizanskih enot, ki iščejo najboljše poto sodelovanja z mladino in tistimi organizacijami in društvi, kjer prevladuje mladina... Povedal je tudi, da v manjših krajih in mestih to sodelovanje že dobro poteka, v večjih mestih pa še ne.

Kot posebnost te borčevske organizacije je treba omeniti njihovo stališče do članskih družabnih srečanj in do finančne pomoči tistim članom, ki so jo potrebni. Iz poročila predsednika organizacije, je bilo razvidno, da ima organizacija malo denarja, kolikor pa ga imajo, ga raje uporabijo za pomoč, oziroma izraz pozornosti do starih, bolnih in socialno šibkih članov.

V poročilu in razpravi je bilo govora tudi o sodelovanju s komisijami občinskega odbora ZZB NOV. Sodelovanje je bilo dobro in to se je odrazilo tudi v delu krajevnega odbora oziroma v delu njegovih komisij. Obenem so pohvalili tudi sodelovanje občinske skupščine z občinskim odborom ZZB NOV.

Čeprav je bilo članstvo zadovoljno s poročilom o delu komisij, so nekateri člani dali še nove predloge za še hitrejšo reševanje posameznih vprašanj, ki tarejo vsako krajevno organizacijo. Tov. Prebil je, na primer, za to, da bi imeli republiški sklad za priznavalnine in podpore in sicer zato, da pri podelje-

vanju ne bi bilo razlik zaradi različne finančne moči posameznih občin, ki takšne priznavalnine in podpore dajejo članom Zveze borcev.

Članstvo je tudi bofel spodrsilaj ob pogrebu enega od umrlih članov njihove organizacije, ker ni bil pokopan tako, kot je zaslužil. Želeli so, da bi za organizacijo dostojnih pogreb članov ZB skrbel poseben odbor. Po razpravi je stari odbor dobil razrešnico, v novega pa so izvolili razmeroma veliko število članov in sicer 23.

Spomeniki iz NOB

Gramozna jama

Večkrat je kdo povprašal, kdo in koliko ljudi je bilo med NOB ustreljenih v Gramozni jami. To so spraševali zlasti prosvetni delavci zunanaj Ljubljane, ki so z otroci prišli v Gramozno jamo, da bi se poklonili spomenu padlih talcev. Ne trdim, da ti podatki še niso bili samostojno objavljeni, ker tega ne vem, toda gotovo je, da mnogi, ki jih to vprašanje včasih zanima, niso prišli do njih.

Nedavno sem prejel brošuro »XII. pohod po poteh partizanske Ljubljane — 1968« Marica Čepe in Miroslav Luštek sta zbrala mnogo podatkov, ki se nanašajo na Ljubljano in jih v tej brošuri kronološko prikazala za vsa 4 leta NOV. Podatke sta dobila v italijanskem okupacijskem arhivu, v časopisnem gradivu in spomin-skem gradivu ljubljanskih aktivistov. Med temi podatki je Gramozna jama 25 krat omenjena, toda samo v letu 1942.

Ali kasneje okupator v Gramozni jami ni več streljal naših ljudi?

Prvi je bil ustreljen in sicer 7. februarja 1942, mladi aktivist iz naše občine Milan Sušteršič. Ni bil ustreljen kot talec. Italijansko vojaško vojno sodišče ga je zaradi uporniške dejavnosti obsodilo na smrt.

Tudi naslednjih 16 ustreljenih oseb je bilo obsojenih na smrt zaradi »udeležbe« pri partizanski akciji na preserski most (proga Ljubljana—Postojna) 4. in 5. decembra 1941. Ustreljeni so bili 10. marca 1942.

Meseca maja 1942. je bilo v Gramozni jami ustreljenih 24 oseb in sicer 22 talcev in 2 obsojena na smrt. Dne 13. maja so ustrelili prva dva

Bežigradjani, člani Zveze borcev in drugi!

Za muzejsko zbirko NOB za mladino na Črnučah iščemo fotografije, predmete in druge dokumente, o dejavnosti v zvezi z narodnoosvobodilnim gibanjem na področju naše občine, v času od 1941. do 1945. leta.

Radi bi tudi vsaj eno fotografijo v zvezi s predvojnimi delavskim prosvetnim društvom »Vzajemnost« iz Bežigrada.

Ce kaj takega imate, sporočite svoj naslov občinskemu odboru ZZB NOV Ljubljana, Parnova 41.

Muzejska zbirka NOB za mladino na Črnučah.

talca, nato 15. maja še dva, 16. maja šest, 17. maja pet itd.

Dne 21. maja je bil ustreljen tudi tedanji organizacijski sekretar Centralnega komiteja KP Slovenije, narodni heroj — Tone Tomšič.

V juniju mesecu pa je bilo ustreljenih kar 32 talcev in med njimi dva, ki sta bila kasneje proglašena za narodna heroja. To sta bila Anton Trtnik in Tone Zerjal.

V juliju, avgustu in septembru mesecu 1942. je bilo v Gramozni jami ustreljenih 29 oseb in sicer 13 talcev ter 16 oseb, ki jih je italijansko vojaško vojno sodišče obsodilo na smrt po »rednem« sodnem postopku.

1. oktobra 1942 so Italijani v Gramozni jami ustrelili znane slikarja Hinka Smrekarja — brez sodnega procesa

Po omenjenih podatkih so bili zadnji talci ustreljeni 14. oktobra. Tega dne jih je bilo ustreljenih 8 in sicer kot povračilo za ubitega Kazimirja Kukoviča, ki je bil Italijanom očitno zelo pri srcu.

Do konca leta je bilo ustreljenih še 5 oseb, ki jih je italijansko vojaško vojno sodišče obsodilo na smrt. Zadnji je bil ustreljen Stanislav Zakrajšek in sicer 26. decembra 1942.

Skupno je bilo leta 1942 v Gramozni jami ustreljenih 116 oseb in sicer 68 talcev in 48 oseb, ki jih je italijansko vojaško vojno sodišče obsodilo na smrt.

Prosimo vse, ki morda vedo še za druge zločine v Gramozni jami, da to sporoče uredništvu »Zbora občanov«.

S. K.

Naši »Španci«

V konceptu »zgodovine Bežigrada« avtor Jože Ravbar zelo malo piše o naši pomoči Španiji, ko je tam leta 1936. divjala državljanska vojna. Verjetno o tem ni imel na razpolago skoraj nobenega materiala. Posavčani smo ponosni, da smo iz svoje srede dali »Španca«, Matijo Udvanca-Weissa, katerega smo po vojni na rojstni hiši odkrili lepo spominsko ploščo. Prav zato bi bilo treba o njem, kot Špancu in partizanu napisati več.

Pa ne samo to. Tovariš Ravbar piše, da je iz ljubljanskega Posavja samo njemu t. j. Udvanču, uspelo priti v Španijo. Torej so bili pripravljeni iti tudi drugi Posavčani. Kateri? Znano je, kako je bil preprečen odhod v Španijo mnogim Jugoslovanom, zato je za našo lokalno zgodovino izredno pomembno, kdo in koliko jih je bilo, ki so bili pripravljeni, da gredo.

Prav tako bi bilo dobro vedeti imena agitatorjev, ki so imeli dolžnost pridobivati fante za Španijo. Ti bi o tem vedeli največ povedati. Gotovo je kdo od njih še živ. Morda je še kdo živ od tistih, ki so jih agitatorji »obdelovali« ali od tistih, ki so se že odločili, da bodo šli, pa je potem odhod pačel v vodo?

Prosimo vse, ki o tem vedo kaj več, da to napišejo ali sporočijo občinskemu odboru ZZB NOV.

Spominska plošča na rojstni hiši Matije Udvanca

Dražgoše v znamenju Bežigradjčanov

Lepi športni uspehi na spominskih prireditvah

Za letošnje spominske svečanosti in prireditve v partizanskih Dražgošah lahko trdimo, da so bile v znamenju bežigradjških športnikov. Ze v nedeljo 12. januarja se je s posebnimi avtobusi Kompara odpeljalo v Dražgoše več kot 250 članov naših osnovnih organizacij, največ je bilo seveda tabornikov, ki so jih domačini toplo sprejeli. Po krajšem oddihu v osnovni šoli so vsi odšli k znani Bičkovi skali, od tu pa polovica k spomeniku padlim, druga polovica pa na vaško pokopališče, kjer so pokopani padli. Tako na spomenik, kot na grobove so položili vence taborniškega odreda, ki nosi ime »Bičkova skala« in obč. zveze za telesno kulturo Bežigrad. Pred spomenikom je prisotnim spregovoril eden od preživelih borcev dražgoških bitk in jim v zgoščenih besedah orisal dogodke izpred 27. let.

Po obisku spomenika in pokopališča so taborniki izvedli krajši kulturni program, sledilo je sankško tekmovalje in nekaj prostega smučanja in sprehodov po okolici, nakar so se vsi pričeli vračati v dolino, kjer so jih čakali avtobusi. številna udeležba, prisrčen sprejem domačinov in predvsem prekrasen, sončni zimski dan je na vse zapustil izreden vtis

in sklep, da se bodo še vračali v ta proslavljen partizanski kraj.

Letošnje praznovanje v Dražgošah pa je bilo zaključeno 19. januarja z vrsto prireditve od sankanja do patrole na tekmovalni. 26 članov TVD Partizana iz Dola je nastopilo na dvodnevni tekmovalni. To je zelo velika številka, ki priča o širjenju smučarskega teka v tem našem kraju. V soboto je bilo med 29 tekmovalci v biatlonu (smuški tek in streljanje) kar 8 naših iz Dola na čelu z veteranoma J. Pavčičem in predlanskim državnim prvakom v tej panogi Sl. Premožem. Naši biatlonci so dosegli izreden uspeh in so se posamično uvrstili: Sl. Premož na 4. mesto za Kobilico, Rešem in Kovičem, J. Pavčič na 5., Tone Premož na 6. Hvastja na 9., Kunaver na 10., Šimenc J. na 11. in Laznik A. na 17. mesto. Šimenc Pavel je v nevarnem smuku zlomil smuč in ker zamenjava ni dovoljena je moral odstopiti. Ekipno so tekači Dola zasedli prvo in drugo mesto, pred Jesenicami, Triglavom itd.

V nedeljo so bili na programu teki patrolj. Škoda, da je gosta megla onemogočila streljanje, saj bi bili si cer končni rezultati dokaj drugačni. No, kljub temu je

patrola bratov Pavla, Janeza in Francija Šimenca zmagala v kategoriji družbenih organizacij, brata Premož in J. Pavčič so bili 4. v elitni kategoriji, mladinci 3. v svoji kategoriji, veteran Jerman Jože pa 7. v solo teku na 4 km.

Na zaključni prireditvi so tekači iz Dola pobrali večino nagrad in pokalov in so bili od vseh prisotnih toplo pozdravljeni kot najštevilnejša ekipa letošnjih dražgoških prireditve po stazah partizanske Jelovice. Zahvala gre občinski zvezi za telesno kulturo Bežigrad, ki je finančno omogočila tako množičen obisk in nastop naših športnikov in tekmovalcev v Dražgošah. Menimo, da bo denar, ki bo dan za to, dobro naložen in da se bo temeljito obrestoval.

Slavko Premož spet državni prvak

Po velikem uspehu smučarjev tekačev iz Dola v Dražgošah, kjer so osvojili ekipno I. in II. mesto v biatlonu (Premož Sl., Premož Ant. in J. Pavčič ter Hvastja, Kunaver in J. Šimenc), so Dolani, čeprav močno oslavljeni (brez Pavčiča, Hvastje in Kunaverja) osvojili na Igmanu na drž. prvenstvu zelo dobro 3. mesto. Slavko Premož, ki je na zelo naporni 20 km dolgi progi tekel odlično in dosegel najboljši čas 1:34:15, je tokrat tudi streljal izredno počno in tudi dosegel največ zadetkov (14 od 20 možnih). Tako je premočno zmagal pred Rešem iz Radovljice, Kovičem iz Ihana, Celerjem iz Sarajeva in Karpačem iz Raven. To je vsekar zaslužen uspeh tega nadarjenega in vztrajnega, toda izredno skromnega mehanika iz Dola, ki je poleg tega, da je dober smučar — tekač in strellec, tudi odličan delavec na svojem delovnem mestu v »Avtoobnovi«.

DOPISUJTE V ZBOR OBČANOV

ravnine, koder so prišli do veljave predvsem tehnično dobri tekači. Nastopilo je več kot 100 tekačev in tekačev vseh kategorij, med katerimi so bili najštevilnejše zastopani domačini, saj jih je nastopilo kar 22! Posebno se je izkazal mladinec Marjan Kraševac, ki se je letos prebil v sam vrh naših najboljših mladincev in je v Doli premočno zmagal. Dobri so bili še mladinec Štrasser in pri članih J. Pavčič in Slavko Premož. Ekipno so tekači Dola zasedli visoko 3. mesto.

REZULTATI: Člani 15 km: 1. Dretnik (Fuž) 53.41, 2. Mlinar (Jes) 53.53, 3. Kerštajn (Jes) 53.56, 4. Bavče (Fuž) 54.00, 5. Dornik (Gorje) 55.12, 7. Pavčič J. 57.11, 8. Premož Sl. 57.14, 12. Premož T. 59.55, 13. Laznik A. 60.17, 14. Šimenc P. 61.09, 17. Hvastja 64.62 in 18. Kunaver 65.31 (vsi Dol).

Članice 5 km: 1. Repinc (Bohinj) 25.12, 2. Bavče (Fuž) 25.55.

Mladinke 5 km: 1. Podlipnik (Boh.) 25.55, 2. Terzič (Boh.) 26.19, 3. Rode (Ihan) 27.48.

St. mladinci 10 km: 1. Zalogar (JLA) 36.08, 2. Rožič (Jes.) 36.54, 3. Vrenjak (Enot.) 38.09, 7. Vodnik (Dol) 46.52.

MI. mladinci 5 km: 1. Kraševac (Dol) 20.56, 2. Mohorič (Tr.) 21.33, 3. Tajnikar (Jes.) 21.49, 7. Štrasser 22.33, 14. Ložar M. 23.34, 18. Ložar S. 20. Zargi, 33. Bokaj, 35. Grad, 37. Gregorin, 45. Ložar J., 48. Peterlin, 51. Zajc, 52. Plrš, 53. Seifert (vsi Dol).

Ekipno: 1. SK Jesenice (Mlinar, Kerštajn, Rožič, Tajnikar), 2. SK Fužinar (Dretnik, Bavče, Podojstršek, Gorenšek), 3. TVD Dol (J. Pavčič, Sl. Premož, Vodnik in Kraševac).

Pohod »ob žici«

Na tradicionalnem »Pohodu po poteh partizanske Ljubljane« je lani sodelovalo 605 ekip iz bežigradske občine. Najbolj številno je bilo spet zastopstvo Centra strokovnih šol: pohoda se je udeležilo kar 227 ekip dijakov in dijakinj te šole. Z osnovne šole »Borisa Kidričeve« je bilo 81 ekip, »Vita Kraigherja« 79, »Mirana Jarcova« 69, Savskega odreda tabornikov 24, I. gimnazije 22, Gradbenega šolskega centra 18, osnovne šole »Danile Kumara« 16, Zavoda za usposabljanje govorno in slušno prizadetih 13, šole »Iskra« 13 ekip itd.

V partizanskem maršu se je ekipa Partizana Dol (Janez Pavčič, Brane Slabanja in Slavko Premož) uvrstila na 7. mesto, ekipa vojne pošte 5065 (Franc Princ, Milinko Bojič in Juso Sejdulahović) pa na 13. mesto. »Pohod po poteh partizanske Ljubljane« bo letos 10. in 11. maja, za pionirje nižjih razredov osnovnih šol pa 26. aprila.

NAMIZNI TENIS

Prvic niso uspeli

Namiznoteniški igralci Partizana Bežigrad so sodelovali na kvalifikacijskem tekmovalju za vstop v III. in IV. republiško ligo. Ekipa so bile razdeljene v štiri skupine. Partizan Bežigrad je v svoji skupini zasedel prvo mesto; premagali so Litijo 5:1 in Zalog 5:2. Prvaki skupin so se po tej pomerili še med seboj. Bežigradjani so najprej premagali Savo iz Kranja 5:2, nato pa nesrečno izgubili z ekipo Makol in Novega mesta. Bili so utrujeni, saj so igrali kar nepretrgoma sedem ur. Bežigradjani so se tako uvrstili v IV. republiško ligo. Vseeno je tretje mesto med 14 ekipami lep uspeh, saj so se po vrsti prijateljskih srečanj prvici pomerili tudi na pravih prvenstvenih tekmah. Trdno so prepričani, da se bodo jeseni uvrstili v III. ligo, saj so od drugih ekip pokazali največ. Za Partizana Bežigrad so igrali: J. Pogačnik, Lajavec, P. Pogačnik in Silana. F.

STRELJANJE

Mladinci so se odrezali

Strelci »Tabora« z Ježico so organizirali meddružinsko tekmovalje z zračno puško. Pomerili sta se mladinski ekipi »Tabora« in »Kopačevine« iz Skofje Loke. Mladinci so se tokrat oddolžili gostom za nedavni poraz. Največ zasluga pri zmagi je imel Zvonon Dovč, kateremu je bilo to zadnje tekmovalje pred odhodom v JLA. Pri članih so Ježičani prepričljivo premagali strelce iz Črnuče.

Rezultati — mladinci: »Tabor« 975 krogov, »Kopačevina« 970; člani: »Tabor« 2618, »Heroj Viteza« (Črnuče) 2396 krogov. Najboljši posamezniki so bili: pri mladincih Z. Dovč, »Tabor« 341 krogov (od 400 možnih), Bogataj »Kopačevina« 330 in Mojca Hafner »Tabor« 319, pri članih pa Bohinc 357, G. Dovč 347, Majerle 337, Demšar 336, Gorjup 325 (vsi »Tabor«), Zupančič »Heroj Viteza« 325 krogov itd. B.M.

Mojca Bole

v reprezentanci SFRJ

Košarkarico Ježice Mojco Bole je zvezni kapetan določil v širši izbor za sestavo državne reprezentance mladink. Edina tekmovalka iz Slovenije bi morala na prvi trening v Bačko Topolo v Vojvodini, vendar je bila zadržana. Reprezentanca Jugoslavije bo sodelovala na balkanskem in evropskem prvenstvu.

Prvikrat se bežigradjski košarki obeta majica z državnim grbom.

Uspehi športnikov v letu 1968

• Atletika

Ekipno

AK »Olimpija«: mladinci 1. v SFRJ in 1. v SRS, člani 2. v SRS in 7. v SFRJ, članice 3. v SRS. Pokalna tekmovalja: člani 2. v SRS, star. mladinci 1. v SRS, mlajši mladinci 3. v SRS, članice 3. v SRS, star. mladinke 3. v SRS, mlaj. mladinke 4. v SRS.

Državni prvaki

Pri starejših mladincih Miloš Mele na 200 metrov in 400 m, Marjan Stimec v metu krogle, Branko Zornada v metu kopja in Boris Pisič na 110 m ovire.

Pri članih štafeta 4 x 100 m (Korent, Carli, Zidan in Mele).

Pri starejših mladinkah: štafeta 4 x 60 m (Tavzes, Ogrin, Jurčič in Podbevšek).

Državni rekordi

Štafeta starejših mladincev 3 x 1000 m (Saje Kolen in Kovačič).

Pri mlajših mladincih Marjan Stimec v metu krogle.

Slovenski prvaki

Pri članih Miloš Mele na 200 in 400 m, Vinko Korent na 400 m ovire, Boris Pisič na 110 m ovire, Marjan Kržič v skoku s palico, Rajko Zidan na 800 m, štafeta 4 x 100 m (Pisič, Korent, Carli in Mele), štafeta 4 x 400 m (Korent, Carli, Zidan in Mele).

Pri članicah Milena Čelesnik v mestu diska.

Pri starejših mladincih Miloš Mele na 200 in 400 m, Janez Penca na 110 m ovire in v skoku v višino, Marjan Stimec v metu krogle, štafeta 4 x 100 m (Zumer, Penca, Pisič in Mele), štafeta 4 x 400 m (Mele II, Penca, Pisič in Mele I).

Pri starejših mladinkah štafeta 4 x 60 m (Tavzes, Ogrin, Jurčič in Podbevšek).

Pri mlajših mladincih Tone Kovačič na 1000 m, in 2000 m, Marjan Stimec v metu krogle in diska, štafeta 4 x 300 m (Saje, Piskar, Mele II in Jazbec).

Reprezentanca Jugoslavije

Člani: Miloš Mele in Boris Pisič.

Mladinci: Mele, Pisič, Zornada, Penca in Stimec.

Reprezentanca Slovenije:

Člani: Mele, Pisič, Penca, Zornada, Korent, Kržič, Svent, Zidan in Stimec.

Mladinci: Mele, Pisič, Penca, Zornada, Korent, Kržič in Carli. Vsi AK »Olimpija«.

• Badminton

Mladinsko prvenstvo SRS:

Mladinci — dvojice: Škof — Kaplan

Pionirsko prvenstvo SRS:

Pionirji: 1. Jože Frankovič; dvojice: 1. Frankovič — M. Seg; mešane dvojice: 1. Frankovič — Vidmar (vsi Partizan Ježica).

• Balinanje

Prvenstvo SRS

Mladinci četvorke: 1. SD Zarja

• Gimnastika

Prvenstvo SRS

Člani II. razred: 1. Partizan Bežigrad; posamezno: 1. Andrej Pregelj; pionirji II. razred: 1. Partizan Bežigrad.

• Košarka

Članice Ježice: 2. v republiški ligi (2. v Ljubljani, 3. v SRS).

Mladinke Ježice: 2. na prvenstvu SRS (1. v Ljubljani, 2. v SRS).

Mladinci Ježice: 4. na prvenstvu SRS (3. v Ljubljani, 4. v SRS).

Reprezentanca Slovenije

Mladinke: Vida Oven, Marjeta Lupše in Nada Mavec; na pripravah še Dunja Bogunič, Mojca Bole in Majda Hrovat (vse Partizan Ježica).

Mladinci: Jože Perovšek (Stadion); na pripravah še Slavko Lambergar (Partizan Ježica).

Pionirji: na pripravah Dušan Kračman (Stadion) in Mičo Resman (Partizan Ježica).

• Odbojka

Člani Sava-Črnuče: 5. v republiški ligi (2. v Ljubljani, 8. v SRS).

Reprezentanca Slovenije

Mladinci: Marjan Kumer (Sava-Črnuče).

• Smučanje

Državno prvenstvo — biatlon

1. S. Premož; ekipno: 3. Partizan Dol.

Republiško prvenstvo — biatlon:

Ekipno: 1. Partizan Dol; 2. Partizan Dol II., posamezniki: 3. S. Premož, 5. Pavčič J., 6. Premož T., štafeta — mlajši mladinci: 2. Partizan Dol.

• Streljanje

Republiško prvenstvo

Pionirke: 1. Mojca Hafner; ekipno — pionirke: 2. Tabor Ježica.

Republiška reprezentanca

Člani: Janez Bohinc

Kategorizacija

Mojster strellec: Janez Bohinc; odlični strelci: Demšar, G. Dovč, Majerle, D. Dovč, Zonta (vsi Tabor Ježica), Sedelšek, Japelj, Meglič in Zupančič (vsi Heroj Vitez Črnuče).

• Tabornišтво

Naslovi:

Partizanski odred: Bičkova skala (1968 in že prej 1961, 1962 in 1963), Savski odred (1968 in že prej 1966 in 1967).

Člani Savskega odreda: Samo Poljanšek, Joža Zupančič in Dušan Kulovec so dobili najvišje priznanje v taborniški organizaciji, naziv tabornik-partizan.

Slavko Premož, najboljši biatlonec v Jugoslaviji

VOLITVE '69

Nadalj. s 1. strani

Volilne komisije na terenu in v delovnih organizacijah zbirajo predloge od volilcev in družbeno političnih organizacij. O vseh zbranih predlogih pa bodo poročale na krajevnih kandidacijskih konferencah in na konferencah v delovnih organizacijah.

Kaj so to krajevnne kandidacijske konference?

Kandidacijske konference na terenu in v delovnih organizacijah so nova oblika predlaganja možnih kandidatov. Omogočili bomo volilcem, da se neposredno in tvorino vključijo v razpravo o možnih kandidatih. Volilci bodo na kandidacijskih konferencah razpravljali in določali kandidate za odbornike občinske skupščine, razpravljali in predlagali občinski kandidacijski konferenci možne kandidate za poslance ter izvolili delegate za občinsko kandidacijsko konferenco.

Te konference bodo končane do 10. februarja.

Razložite nam še delo občinske kandidacijske konference.

V okviru občine Ljubljana-Bežigrad delujeta dve kandidacijski konferenci: občinska kandidacijska konferenca za zbor narodov zvezne skupščine, republiški zbor republiške skupščine ter splošni zbor mestne skupščine, ki smo jo imenovali temeljna konferenca ter občinska kandidacijska konferenca za gospodarski, prosvetno-kulturni in socialno-zdravstveni zbor republiške skupščine in zbor delovnih skupnosti mestne skupščine, ki jo imenujemo konferenca zborov delovnih skupnosti. Naloga obeh konferenc je, da potrjujeta poslanske kandidate.

Ti dve konferenci bosta zasedali koncem februarja.

Kdo bo sestavljal ti dve konferenci?

Temeljno kandidacijsko konferenco, ki bo štela 71 članov, bodo sestavljali predstavniki občanov, konferenco zborov delovnih skupnosti pa predstavniki delovnih kolektivov.

Kdo bo potrjeval kandidate za poslance zvezne skupščine?

To bo medobčinska kandidacijska konferenca, v katero bomo tudi mi, s teh dveh občinskih konferenc, poslali svoje predstavnike.

Po tem, kar ste povedali je mogoče ugotoviti, da je volilni sistem precej zapleten. Kaj menite o tem?

Moje osebno mnenje je, da smo sicer skušali z medobčinskimi, občinskimi in krajevnimi kandidacijskimi konferencami zagotoviti širše sodelovanje volilcev in s tem utrditi demokratičnost postopka pri predlaganju možnih kandidatov za naše skupščine. Kljub temu pa je ta sistem še precej bolj kompliciran od prejšnjega, čeprav smo si po izkušnjah prejšnjih volitev prizadevali, da bi sistem poenostavili, vendar pa še vedno zagotovi demokratičnost in sodelovanje vseh volilcev.

Predvsem pa smo v dokaj težkem položaju ker ob začetku priprav nismo imeli sprejete ustave ter volilnega zakona in nismo vedeli kakšne bodo občinske, mestne, republiške in zvezne volilne emote.

Vendar nas to pri zbiranju predlogov za možne kandidate ni smelo ovirati in politične priprave za Bežigradom kljub temu potekajo v redu.

Servisna cona na Ježici

Na spodnjem koncu Ježice, med Titovo cesto in kamniško železnico, je določen prostor za gradnjo servisnih delavnic. Ob Titovi cesti je v načrtu tudi bencinska črpalka. Lokacija je ugodna, zlasti še glede na bližino kampin-ga.

Po prvotnem načrtu naj bi imela servisna cona 2900 kv. metrov poslovne površine. Ker bo treba zgraditi vse komunalne naprave, pa bodo stroški, preračunani na prvot-

no določeno koristno površino, no tolikšni, da bo treba več odšteti za komunalni prispevek kot za objekt sam. V podjetju »Soseska« so zdaj pripravili spremenjene načrte, da bi poslovne površine povečali na 4400 kv. metrov. Tako bi se znižali stroški za komunalne naprave, ki odpadejo na en objekt, bolj pa bi izkoristili tudi dostavne in parkirne površine.

O spremembah bo odločal mestni svet.

odreži

Naročilnica

Naročam »Zbor občanov«, glasilo SZDL Ljubljana — Bežigrad.

Primek in ime: _____

Naslov: _____

(podpis)

odreži

Izrežite, prilepite na dopisnico ali v pismu pošljite na naslov: »Zbor občanov«, Ljubljana, Parmova 41.

Pismo in odgovor

Z letne konference organizacije Zveze borcev Stožice. Ježica so poslali pismo predsedniku republike Titu:

DRAGI TOVARIS TITO — BEOGRAD

Člani združenja ZB NOV »Danile Kumar« Ježica-Stožice, Ljubljana, smo se zbrali na redni letni konferenci, na kateri je prisotna tudi delegacija organizacije ZB NOV iz Tvojega rojstnega kraja Kumrova.

Poleg naših rednih zahtev smo razpravljali tudi o gradnji Doma borcev v Kumrovcu. Ta dom naj bi bil simbol

bratstva in enotnosti vseh jugoslovanskih narodov.

Pričakujemo, da bodo zamisel teh dveh organizacij sprejeli in podprli tudi vse organizacije ZB NOV v Jugoslaviji in uresničile bodočim rodovom v Tvojem rojstnem kraju spomenik vseh borcev Jugoslavije.

Z naše konference Ti pošiljamo borbene pozdrave in Ti obljubljamo, da Ti bomo pri Tvojem prizadevanju za mir na svetu tudi nadalje stali ob strani.

Borci NOV Ježica
Nedavno tega so dobili odgovor:

PRESEDNIK REPUBLIKE

Beograd, 16. januara 1969.

ORGANIZACIJI
UDRUŽENJA BORACA NOV
»DANILE KUMAR«

Ježica-Stožice

Dragi drugovi,

Najlepše zahvaljujem na pozdravima koje ste mi uputili sa vaše godišnje konferencije.

Ubijedjen sam da će članovi vaše organizacije, koristeći svoje bogato revolucionarno iskustvo, i dalje aktivno učestvovati u društveno-političkom radu, i doprinosti izgradnji našeg socijalističkog društva.

Drugaraki vas pozdravljam.

TITO

10 črnih zastavic

Skozi podvoz na Titovi cesti je lani vozilo vsak dan povprečno 28 000 avtomobilov. Povprečje na črnuštem mostu znaša 11.900 vozil na dan.

Severna ljubljanska vpadnica, štajerska magistrala ali kakorkoli že pravimo Titovi cesti, pa ima v prometnem pogledu kar lepo število »lepotnih« napak: od podvoza do Dobrave (klanca za ovinikom na koncu Črnuča) je bilo še lani 44 neurejenih križišč, 13 odcepov poljskih poti, 148 hišnih priključkov, 66 odcepov k tovarnam, servisnim delavnicam, bencinskim črpalkam itd., 18 mest, kjer parkirajo vozila in 20 trolejbusnih postajališč. Na vsakem kilometru je bilo povprečno po 38 takšnih ovir.

Ko so lani od stadiona do Ruskega carja uvedli štiripasovni promet, so število priključkov precej zmanjšali. Prometne pogoje bo zboljšala tudi za letos predvidena rekonstrukcija Titove ceste od Ruskega carja do črnuškega mostu.

Manj brezposelnih

Po najnovejših podatkih komunalnega zavoda za zaposlovanje se je glede brezposelnosti v drugi polovici preteklega leta precej spremenilo. Februarja 1968. so našli še 2447 brezposelnih. To število se je v poletnih mesecih — kot je že običajno — znižalo na 2034. Po dosedanjih gibanjih bi moralo število brezposelnih jeseni spet narasčati, vendar pa ugotavljajo, da se je zgodilo nasprotno: do konca januarja letos je 133 oseb dobilo delo, tako da imajo brezposelnih v evidenci še 1901. To je zelo pomembno, kajti po izkušnjah je brezposelnih največ prav meseca februarja in takrat je tudi najtežje dobiti delo.

Gospodarski vzpon je torej čutili tudi na tem področju.

Tovornjake bodo preselili

Tovornjaki ne bodo več parkirali na prostoru med Vodovodno in Titovo cesto zraven stadiona. Nove prostore za tovornjake naj bi uredili ob vpadnicah, daleč ven iz središča mesta.

Za Bežigradom bo takšen parkirni prostor nekje med Črnučami in Ježico. Zraven bodo prostori za predstavništva prevoznikov podjetij in prostori za šoferje (restavracija, prenočišča itd.). Poslovno združenje prevoznikov podjetij »Vektora«, ki ima zdaj parkirni prostor pri stadionu, že pripravlja načrte za nova parkirnišča tovornjakov. Iščemo pa še soinvestitorje.

ZBOR OBČANOV

glasilo občinske konference SZDL Ljubljana-Bežigrad izhaja vsak mesec. Ureja uredniški odbor Predsednik uredniškega odbora: Joško Pirnar. Odgovorni urednik: Janez Snoj — Ta izvod je BREZPLAČEN. Tekoči račun pri NB 501-8-319/2 — Rokopise in slike pošiljajte na naslov: »Zbor občanov«, Ljubljana, Parmova 41—Tiska ČP »Delov.

● Zlata ura

»Zdi se mi, da so me zapisali kar med inventar naše fabrike. Dlje si v podjetju, manj si vreden...« je glasno razmišljal delavec za točilnim pultom. V roki, katere zapestje je krasila bleščeča zlata ura, je vrtel kozarec.

Slovesnost je minila, govor predsednika delavskega sveta je zamrl pod stropom, direktorjev stisk roke je že zdavnaj popustil. Zakusko so pospravili. Jubilanti so se razšli: tisti, ki so v podjetju 10, 15, 20 let in so dobili zlato ure.

Zvestobo tovarni, čimkrajši spisek podjetij v delovni knjižici, pri nas že od nekdaj cenimo. Različne so bile vzpodbude, da ne bi neprestano menjavali služb. Fluktuacija — kot se temu reče — je bila ponekod resen problem. Po reformi ni več tako.

V Ameriki zlato ur sploh ne bi delili. Še več, zmajevali bi z glavami: fant, predolgo si že pri nas; tule nekaj ni v redu.

Sociologi in psihologi vedo povedati, da ni dobro predolgo vztrajati v eni službi. Menjava okolja, sodelavcev in ustaljenih navad, da včasih presenetljive rezultate; boljše počutje in večjo produktivnost. Samo: zlato ure pa potlej ne dobiš. In: pri nas ni več tako lahko za službo.

»Deset let sem v tovarni. Pa pride nov delavec in dobi nov stroj, boljši material in večjo plačo kot jaz. Ali sem že »za odpada«? Hvalili so me, dobival sem nagrade in povečano plačo. Zdaj pa se vidi, koliko sem vreden.«

Zlata ura se ni več tako bleščala.

Reforma, dobiček, izvoz, produktivnost, norma, investicije, plače! Ali za človeške odnose v tem spisku ni več prostora in je delitev zlatih ur edino svetlo upanje vztrajnim samoupravljalcem? Jutri in vsak dan sproti bomo nanje pozabili...

● Milice se (še) bojimo

Na Titovi cesti za Bežigradom je največja dovoljena hitrost 60 kilometrov na uro. Prometni organi so že večkrat opozorili, kako se vozniki ravna po tem predpisu. Aparati so pokazali, da mimo Gospodarskega razstavišča vsak tretji avtomobilist (ali 33 % voznikov), vozi prehitro. Mimo postaje milice pri bežigrajski pošti jih vozi prehitro 11 %, pri Glavarjevi ulici jih vozi prehitro spet 21 %.

Od Bavarskega dvora sem vozniki očitno preveč pritisnejo na plin, prav tako tudi na razmeroma široki cesti od Triglavske ulice naprej.

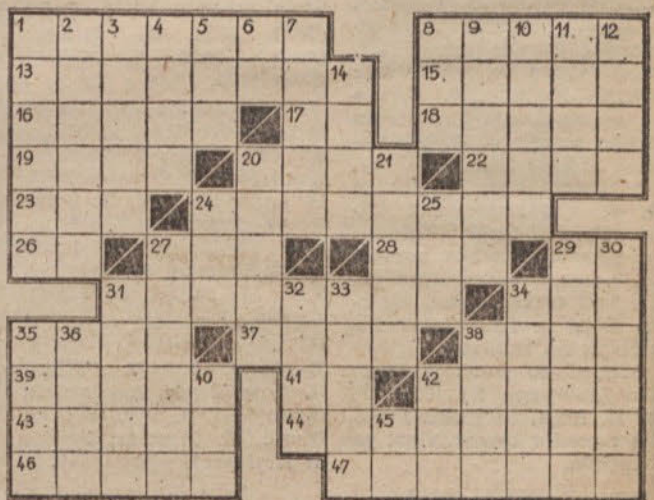
Mimo postaje milice vozijo še najbolj »počasni«.

Res, da je tam Titova cesta najožja; vendar odločilneje utegne biti dejstvo, da večina Ljubljančanov ve, kje je postaja milice...

Križanka

Guinnessa, 20. zlat kovanec, 21. naplacho, 24. moški, soprog, 25. okrajšano ameriško moško ime, 27. večji kraj v občini Bežigrad, 29. pripadnik starega gemanskega plemena, 30. sladek južni sadež, 31. težec, barjavec, 32. bežigrajsko podjetje za generalni remont avtomobilov, 33. francoski skladatelj (Maurice, »Španska rapsodija«), 34. izdelovalec violin iz Cremona, 35. vodja priljubljenega ansambla domačih viš (Lojze), 36. domače žensko ime, 38. otok pred severno obalo Irske, 40. prislov nanašanja, 42. tekoča kuhinjska začimba, 45. osebni zaimetek.

Sestavil: L. BRADESKO

Osnutek občinskega proračuna za leto 1969

PRILOGA

»Zbor občanov«, glasilo SZDL
Ljubljana-Bežigrad
Štev. 1 (66), januar-februar 1969

Spoštovani bralci,

v posebni prilogi vam posredujemo nekoliko več podatkov o letošnjem občinskem proračunu. Zbrali smo jih iz gradiva in iz razprav na seji občinske skupščine in sveta za finance.

Posebej poudarjamo, da gre za osnutek občinskega proračuna. O njem bodo razpravljali zbori volilcev; njihove pripombe bo obravnaval svet za finance, ki bo sestavil dokončen predlog. Proračun bo sprejela občinska skupščina na seji, ki bo konec februarja.

Zbori volilcev bodo obravnavali tudi odloke o prispevkih in davkih ter osnutek proračuna mestnega sveta. Tudi o tem pišemo v tej prilogi.

Vse spremembe bomo objavili v prihodnji številki »Zbora občanov«.

IZDATKI	stran 2
komunalni objekti	stran 4
šolski objekti	stran 5
O DAVKIH	stran 6
PRORAČUN MESTNEGA SVETA	stran 7

Dohodki

v novih dinarjih

Vrsta dohodkov	1968	Predvideno 1969
PRISPEVKI	12,217.847	11,518.650
— prispevek iz osebnega dohodka iz delovnega razmerja	8,165.020	6,824.200
— prispevek od kmetijstva	381.679	386.500
— prispevek od obrti in drugih dejavnosti	2,359.298	2,967.000
— prispevek od skupnega dohodka občanov	962.579	1,000.000
— drugi prispevki	349.271	340.950
DAVKI	4,707.344	4,546.500
— prometni davek od prodaje blaga na drobno	505.047	275.000
— prometni davek od prodaje alkoholnih pijač	169.998	107.000
— davek od plačila za storitve	1,286.050	1,480.000
— drugi davki	2,746.249	2,684.500
TAKSE	763.346	160.000
DRUGI DOHODKI	494.862	160.000
PRENESENA SREDSTVA	3,022.409	2,435.070
PRISPEVEK ZA UPORABO MESTNEGA ZEMLJIŠČA	1,493.126	1,500.000
Vezan depozit	— 1,500.000	—
DOHODKI SKUPAJ:	21,198.934	20,320.220

Za občino manj kot lani

Predvidevajo, da bo imel letos celotni proračun občine 39,371,130 din dohodkov, ki se razdelijo takole:

- 20,320.220 din za občinski proračun
- 11,932.910 din za temeljno izobraževalno skupnost
- 7,118.000 din za financiranje skupnih mestnih zadev.

Za temeljno izobraževalno skupnost gre 2,4 odst. od bruto osebnih dohodkov zaposlenih in še določen odstotek od drugih prispevkov in davkov. Temeljna izobraževalna skupnost Ljubljana bo za financiranje osnovnega šolstva in otroškega varstva dobila na ta način 11,932.910 din ali 2 odst. več kot lani.

Za financiranje skupnih mestnih potreb gre 85 odst. naslednjih dohodkov, ki se zbirajo po občinah: prometnega davka od prodaje blaga na drobno, prometnega davka od prodaje alkoholnih pijač v trgovini in gostinstvu ter od upravnih in sodnih taks. Mestni svet naj bi na ta način dobil 7,118.000 din ali 16 odst. več kot lani.

Za razdelitev v občini ostane torej 20,320.220 dinarjev.

Računajo, da se bo letos za občino nabralo manj prispevka od osebnega dohodka zaposlenih (lani 8,165.020 din, letos pa 6,824.200 din). Čeprav predvidevajo, da bo več zaposlenih in da se bodo osebni dohodki zaposlenih povišali, bo za občino odpadlo manj, ker so znižali prispevek, ki gre občini (lani 2,04 odst., letos 1,55 odst. od bruto osebnih dohodkov). Od drugih pomembnejših dohodkov bo prispevka

od kmetijstva približno toliko kot lani, večji pa bodo dohodki od obrti. Tudi pri prispevku od skupnega dohodka občanov ne pričakujejo povečanja, ker so v veljavi oprostitev.

Prometnega davka od prodaje blaga na drobno in alkoholnih pijač bo v celoti sicer več kot lani, vendar je za letos zmanjšan delež, ki gre občini (letos gre mestnemu svetu 85 odst. teh dohodkov, temeljni izobraževalni skupnosti 10 odst. in občini 5 odst., lani pa je bil delež občine 10 odst. in temeljne izobraževalne skupnosti 5 odstotkov).

Občutno manj dohodka kot lani predvidevajo pri taksah, ker letos ne bo komunalnih taks na avtomobile, ki so bile lani dohodek občine.

Prenesena sredstva predstavljajo ostanek iz preteklega leta.

Prispevek za uporabo mestnega zemljišča ugodno doteka (lani se ga je nabralo celo 24 odst. več kot so planirali).

Pri dohodkih preteklega leta je treba odšteti 1,500.000 din vezanega depozita pri Komunalni banki. Lani se je namreč nabralo več dohodkov, kot so planirali, vendar tega viška niso v celoti razdelili uporabnikom proračunskega denarja, temveč so — po sklepu občinske skupščine — 1,500.000 din vezali v banki. Na podlagi te vezave so že lani dobili 2,200.000 dinarjev posojila, letos pa ga bo mogoče dobiti že 3,194.000 dinarjev. Tako bo za pokrivanje proračunskih izdatkov v celoti na razpolago več kot 23,000.000 dinarjev; posojila so namenjena za kritje stroškov pri negospodarskih investicijah.

Izdatki

v novih dinarjih

	Porabljeno 1968	Predvideno 1969
Izobraževanje in vzgoja	1.236.296	30.000
Kulturno prosvetna dejavnost	336.339	321.000
Socialno skrbstvo	1.980.297	2.211.000
Zdravstveno varstvo	534.635	627.000
Komunalna dejavnost	1.879.800	2.280.000
Delo državnih organov	2.532.836	2.777.300
Narodna obramba	157.273	—
Dejavnost krajevnih skupnosti	342.000	342.000
Dejavnost družbeno-političnih organizacij in društev	1.110.251	1.110.000
Negospodarske investicije	7.172.042	8.127.372
Gospodarski posegi	1.191.905	1.243.600
Obveznosti iz preteklih let	108.462	54.300
Rezervni sklad	181.730	180.000
Nerazporejeni dohodki	—	1.016.648
IZDATKI SKUPAJ	18.763.866	20.320.220

Več denarja za socialno skrbstvo, zdravstveno varstvo, komunalno dejavnost, delo občinske uprave in za negospodarske investicije

Izobraževanje in vzgoja 30.000 din

Znesek 30.000 dinarjev je predviden za sofinanciranje dopolnilnega izobraževanja po programu ustreznih ustanov.

Kulturno prosvetna dejavnost 321.000 din

Znesek 41.000 din je predviden za vzdrževanje kulturnih spomenikov (grobovi pesnikov na Žalah), ter za stroške kome-
moracij.

Za štipendije je določenih 33.000 dinarjev, za časopis »Zbor občanov« 70.000 din in za spomeniško varstvo 40.000 din (sofinanciranje popisa spomenikov ter programa Zavoda za spomeniško varstvo pri obnovi spomenikov na območju občine).

Ljudska knjižnica Bežigrad naj bi dobila 137.000 din. Knjižnica zelo uspešno dela in je ena redkih, kjer izposojanje knjig ne upada.

Navje zdaj vzdržuje komunalno podjetje »Rast« in zato ne predvidevajo izdatkov za plačevanje oskrbnika.

Socialno skrbstvo 2.211.000 din

Za socialne podpore je predvidenih 330.000 din. Socialne podpore zagotavlja občina po posebnem odloku tistim občanom in družinam, ki so zaradi posebnih okoliščin materialno ogrožene in njihovega položaja ni mogoče rešiti na drug način. Lani je podporo prejelo 110 občanov. Najnižja pomoč je 50,00 din na mesec, najvišja pa 350.000 din na mesec; ta denar seveda zadošča le za skromno življenje, saj ga dobijo starejši ljudje, ki nimajo drugih sredstev za preživljanje.

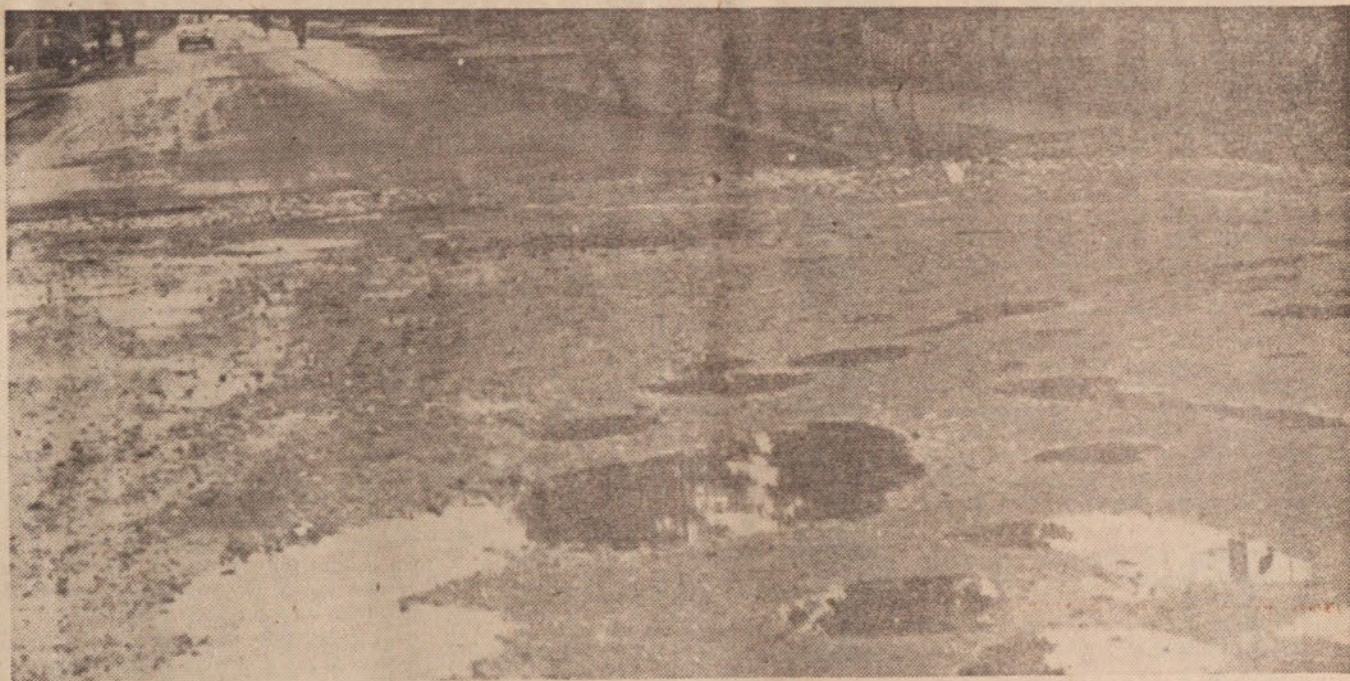
Za oskrbnine za odrasle v domovih je določenih 205.000 din. Iz naše občine je v različnih domovih 53 odraslih oskrbovancev, za katere prispeva občina približno polovico stroškov za oskrbnine, drugo polovico pa svojci oskrbovancev.

Za oskrbnine mladoletnih v zavodih je predvidenih 570.000 din. V domovih je 71 prestopnikov, 14 otrok pa je v domovih za duševno prizadete. Približno polovico stroškov za oskrbnine prispevajo starši, drugi del pa občina.

Za pomoč družinam pri varstvu otrok in vzgojnem delu je predvidenih 230.000 din. S tem denarjem pomagajo družinam, ki zaradi majhnih dohodkov ne morejo v celoti plačevati za otroke v vrtcih in za šolske malice. Pomoč je dobivalo 134 otrok, občina pa prispeva še za plačilo rejnine za 43 otrok.

Za pomoč borcev NOV je predvidenih 480.000 din. Stalno priznavalnino prejema 150 članov ZZB NOV (v znesku od 100 do 250 din mesečno), denar pa je namenjen še za enkratne pomoči, za pomoč otrokom pri šolanju ter za zdravljenje tistih članov Zveze borcev, ki živijo v slabih materialnih razmerah.

Zavod za socialno delo naj bi dobil 390.000 din. Zavod za socialno delo obravnava moralno in socialno ogrožene družine, rejništvo, družbeno neprilagojeno mladino, skrbništvo mladoletnikov in varstvo odraslih. Zaradi različnih socialnih problemov je lani zavod obravnaval več kot 1.600 družin in več kot 1.800 otrok. Na zavodu dela pet socialnih delavcev in trije psihologi, dela pa je vsako leto več.

Zdravstveno varstvo 627.000 din

Za zdravljenje nepremožnih je predvidenih 100.000. To so stroški, ki jih občina plača za zdravljenje nepremožnih občanov, ki niso socialno zavarovani.

Za zdravstveno zavarovanje kmetov je predvidenih 500.000 din. S tem denarjem plačajo popravilo zob otrokom kmetijskih zavarovancev.

180.000 din je predvidenih za zdravstveno preventivo, 10.000 din za zdravstveno prosveto (tečaji in predavanja Rdečega križa), 15.600 din za priprave na fluorografiranje, za sanacijo mladinskega okrevališča na Rakitni pa je določenih 42.400 din (prispevajo vse ljubljanske občine). 80.000 din je predvidenih za prispevek za socialno zavarovanje socialnih podpirancev.

Za počitniška letovanja je določenih 194.000 din; občina prispeva za otroke iz materialno šibkejših družin, kjer starši ne morejo plačati celotnega zneska za letovanje otrok v zdravstvenih kolonijah.

Komunalna dejavnost 2.280.000 din

Mestni svet financira vzdrževanje zelenih površin, javne snage in razsvetljave, zimsko službo ter še nekatere druge dejavnosti na področju mesta. V občinskem proračunu so predvideni izdatki za javno razsvetljavo zunaj mestnega področja občine (40.000 din), vzdrževanje parkov in nasadov, ker mestni svet vzdržuje le parke in nasade mestnega pomena (170.000 din), za geodetska dela, študije in programe (175.000 din), za ureditev zemljišč splošnega ljudskega premoženja (50.000

din), za nove izmere (100.000 din), za izdelavo katastra komunalnih naprav (100.000 din), za vključitev izvršenih izmer v zemljiško knjigo 45.000 din), za izdelavo medobčinskega urbanističnega programa za izvenmestno področje občine (55.000 din), za vzdrževanje pokopališč v Šentjakobu, Stožicah, in na Črnučah (40.000 din) ter za označevanje naselij, ulic in hiš (5.000 din).

Za komunalna dela bo šlo 1.500.000 din prispevka za uporabo mestnih zemljišč. O razdelitvi tega denarja berite v sestavku o letošnjih investicijah za komunalna dela.

Za komunalno dejavnost je bilo lani porabljenih 1.879.800 din, letos pa je predvidenih 2.280.000 dinarjev. Predvideni so nekoliko večji stroški za javno razsvetljavo, geodetska dela in ureditev zemljišč SLP.

Delo državnih organov 2.777.300 din

Za delo občinske uprave (plače uslužbencev, oprema, stroški za seje občinske skupščine, svetov in komisij, za stroške milice in za prometno varnost ter za stroške pri volitvah) je letos predvidenih 2.777.300 dinnarjev. Lani so za te namene porabili 2.532.836 din.

V občinski upravi dela 70 ljudi ali šest več kot lani; vsi na novo zaposleni delajo v davčni upravi. Letos bodo zaposlili tudi dva pripravnika.

Za potrebe milice bodo letos nabavili nov avtomobil in še nekaj druge opreme, več denarja kot lani pa bo dobila tudi komisija za vzgojo in varnost v cestnem prometu. Akcije te komisije tečejo predvsem na šolah.

V proračunu je predviden tudi znesek

za stroške pri letošnjih volitvah odbornikov in poslancev (razglasi, objave, glasovnice itd.

Narodna obramba

Lani je bila v proračunu postavka 157.273 din za sredstva zvez za civilno zaščito. Letos je stroške za narodno obrambo prevzel mestni svet.

Dejavnost krajevnih skupnosti 342.000 din

Krajevne skupnosti bodo za svojo dejavnost prejele enak znesek kot lani. O tem so se dogovorili na koordinacijskem odboru krajevnih skupnosti. Letos ne bodo imeli stroškov za civilno zaščito, ker jih je prevzel mestni svet.

Dejavnost družbeno političnih organizacij in društev 1.110.000 din

Organizacije in društva naj bi letos dobile enak znesek kot lani. Za občinsko konferenco Socialistične zveze delovnega ljudstva je predvidenih 120.000 din in še 20.000 din za stroške pri volitvah. Za zvezo združenj borcev NOV 120.000 din, občinsko zvezo društev prijateljev mladine 40.000 din, občinski odbor Rdečega križa 30.000 din, Društvo upokojencev 15.000

Nadaljevanje na 4. strani

Nadaljevanje s 3. strani

din, občinsko zvezo za telesno kulturo 44.000 din, občinski svet kulturno-prosvetnih organizacij 80.000 din, turistično društvo Bežigrad 25.000 din, medobčinski sklad za turizem 25.000 din, Zvezo slepih Ljubljana 10.000 din, Zvezo gluhih Ljubljana 10.000 din, občinsko gasilsko zvezo 130.000 din, smučarska kluba Novinar in Enotnost 10.000 din, Hortikulturno društvo Savsko naselje 5.000 din, medobčinsko konferenco za rehabilitacijo invalidov 5.000 din, taborniški odred »Bičkova skala« 5.000 din in ljudsko tehniko 20.000 din.

Od organizacij bo največ dobila občinska zveza za telesno kulturo za društva TVD Partizan, športne klube, tabornike, strelce in planince. Svet za prosveto in telesno vzgojo ugodno ocenjuje delo in uspehe društev in občinske zveze za telesno kulturo in meni, da je treba prizadevanja za razvoj telesne kulture še podpirati.

Več denarja kot lani naj bi dobila tudi občinska gasilska zveza. Da bi izboljšali požarno varnost, bodo imeli stroške za nabavo vozil, črpalk, cevi in druge gasilske opreme za društva.

Negospodarske investicije
8.127.372 din

V občinskem proračunu je letos predvidenih za negospodarske investicije 8.127.372 dinarjev (za gradnjo in popravila šol, otroških vrtcev in športnih igrišč, za ureditev cest, gradnjo kanalizacije itd.) Lani je bilo za to porabljenih 7.172.042 dinarjev.

K vsoti 8.127.372 dinarjev je treba prišteti še posojilo, ki ga bo dobila občinska skupščina, tako da bo za investicije na razpolago 11.321.372 din.

Denar je razdeljen takole:

■ za zdravstvene objekte	944.000 din
■ za komunalne objekte	3.455.500 din
■ za šolske objekte	5.674.872 din
■ za ostale negospodarske investicije	82.000 din
■ za odplačilo anuitet	1.165.000 din

Letonjski prispevek bežigradske občine za gradnjo nove ljubljanske bolnice znaša 944.000 dinarjev. Denar po posebnih pogodbah in določenih merilih prispevajo vse ljubljanske občine.

Med ostalimi negospodarskimi investicijami je od 82.000 din predvidenih 40.000 din za popravilo gasilskega doma v Nadgorici, preostalo pa za plačilo nekaterih obveznosti iz preteklega leta za stanovanja članov ZB.

Lani je bilo dodeljenih iz proračuna tudi 472.535 din kot prispevek za gradnjo stanovanj borcev. Kasneje so združili denar vseh ljubljanskih občin in je posebna komisija pri mestnem svetu enotno za vso Ljubljano reševala ta vprašanja. Občina je lani plačala celotno obveznost.

Za odplačilo kreditov (za zdravstveni dom, šole itd.) bo treba letos nakazati 1.165.000 dinarjev.

● KOMUNALNI OBJEKTI

Za komunalna dela je letos predvidenih 6.290.656 dinarjev in sicer iz naslednjih virov:

● občinski proračun	3.455.500 din
● prispevek za uporabo mestnega zemljišča	1.441.000 din
● cestni sklad	1.082.156 din
● prispevek podjetij in občanov	312.000 din

Program letošnjih investicij za komunalna dela je sestavil svet za gradbene in komunalne zadeve. Zlasti pri razdelitvi denarja iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč, so upoštevali predloge krajevnih skupnosti. Seveda je bilo treba tudi zagotoviti nadaljevanje lani začelih del. Sicer pa bo šel denar za asfaltiranje ulic, ureditev javne razsvetljave, za kanalizacijo itd.

V letošnjem načrtu je:

Ureditev Titove ceste na Ježici od Ruskega carja do črnuškega mostu (pločniki in kolesarske steze), za kar bo šel denar iz proračuna (200.000 din) in iz cestnega sklada (535.000 din).

Nadaljevanje gradnje povezovalnega kanala od zgornjega do spodnjega dela Črnuča (iz proračuna 330.000 din in samoprispevka 50.000 din).

Dograditev kolektorja od Linhartove ceste do stolpnice »Astre« (72.000 din iz proračuna).

Dokončanje del na Stadijski in Kolarjevi ulici (iz proračuna 19.000 din, prispevka za uporabo mestnega zemljišča 50.000 din, cestnega sklada 100.000 din in samoprispevka 32.000 din).

Ureditev kanala v spodnjem delu Tomačevega iz proračuna 20.000 din).

Razsvetljava na Jarški cesti (10.000 din iz proračuna).

Rekopstrukcija Vodovodne ceste (asfaltiranje, pločniki, razsvetljava in zelenice) od Samove do Triglavske ulice (400.000 din iz proračuna, 370.000 din od prispevka za uporabo mestnih zemljišč, 150.000 din iz cestnega sklada in 200.000 din samoprispevka).

Razširitev in preureditev pokopališča v Senti Jakobu (50.000 din iz proračuna).

Nadaljevanje gradnje kanalizacije na

Staničevi ulici, od Samove ulice do osnovne šole (80.000 din iz proračuna, 50.000 din iz prispevka za uporabo mestnega zemljišča in 30.000 od samoprispevka).

Ureditev cestne razsvetljave na Tomačevski cesti (40.000 din iz proračuna).

Asfaltiranje ceste Med hmeljniki na Zalah, tam, kjer gredo pogrebni sprevozi (40.000 din iz proračuna, pod pogojem, da bodo prispevale svoj delež tudi druge ljubljanske občine).

Plačilo računov od preteklega leta za gradnjo vodovoda v Dolu (100.000 din iz proračuna).

Gradnja avtobusnega postajališča na Črnučah (6.500 din iz proračuna).

Obnovitev ponikovalnice za meterorno vodo na Črnučah (7.000 din iz proračuna).

Dokončna ureditev Grintovske ulice (asfaltiranje vozišča in drugega pločnika ter razsvetljava — 160.000 din iz proračuna in 120.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Ureditev vaških cest v Senti Jakobu, Podgorici in Brinju, kamor bodo preusmerili kolesarski in vprežni promet z nove zasavske ceste (250.000 din iz proračuna in 50.000 din iz cestnega sklada).

Gradnja nove ceste od separacije podjetja »Tehnika« (nekdanji »Cementara«) v Stožicah do Titove ceste; iz cestnega sklada bi prispevali 100.000 din za asfaltiranje, gradnjo spodnjega ustroja ceste pa bo financiralo podjetje »Tehnika«.

Plačilo razlike za ureditev avtobusnega postajališča na Topniški ulici, zgrajenega lani (47.156 din iz cestnega sklada).

Priprava lokacijskih in drugih dokumentacij za gradnjo v prihodnjih letih (300.000 din iz proračuna in 50.000 din iz cestnega sklada).

Rekonstrukcija Lavričeve ulice (180.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Rekonstrukcija Mariborske ulice (80.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Rekonstrukcija Dravske ulice (100.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Asfaltiranje poti in igrišča v parku »Najdihojca« (15.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Rekonstrukcija Hacquetove ulice (100.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Rekonstrukcija Preradovičeve ulice (60.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Rekonstrukcija Brankove ulice (15.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Rekonstrukcije Carja Dušana ulice (50.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Dokončanje lani začeti del v Savskem naselju (90.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Ureditev pločnika v Ulici Majke Jugovičev (20.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Ureditev predela med Ulico Luize Pesjakove in Belokranjsko ulico (20.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Nadaljevanje na 5. strani

Nadaljevanje s 4. strani

Položitev plošč na prehodih čez zelenice pri stolpnica in ob Šerkovi ulici v Savskem naselju (25.000 iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Naročilo načrtov za ureditev Funtkove in Dečmanove ulice (11.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč).

Asfaltiranje ceste in ureditev razsvetljave od transformatorja v Klečah do konca vasi (10.000 iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč in 50.000 din iz cestnega sklada).

Ureditev počasnega pasu za kolesarje in pešce na Črnučah (200.000 din za proračuna). Gradnja je bila v načrtu že lani, vendar ni bila izdelana lokacijska in in-

vesticijsko-tehnična dokumentacija.

Pojačanje cestne razsvetljave na Črnučah (za Partizanskim domom in drugje) 75.000 din iz prispevka za uporabo mestnih zemljišč.

Naposled naj bi letos začeli pripravljati dela za prvi bazen javnega odprtega kopališča; v proračunu je predvidenih 1.000.000 dinarjev.

Načrti so pripravljeni: vzhodno od nove gradbene tehniške šole pa vse do podaljška Vojkove ulice proti severu je predviden prostor za športni park s kopališčem, športnimi in rekreacijskimi igrišči, večjim parkirnim prostorom itd. Na kopališču bodo trije bazeni, prostor za sončenje, garderobe in restavracija. Okrog in okrog bodo zelenice. V načrtu je tudi

večja telovadnica, saj so blizu gradbena tehniška šola, gradbeni šolski center, visoka šola za politične vede in zavod za gluho mladino, ki bodo prav tako navezani na športni park; seveda ga bo mogoče graditi le postopoma.

● ŠOLSKI OBJEKTI

Program za letošnje investicije v šolstvu, otroškem varstvu in športnih objektih je sestavil svet za prosveto in telesno vzgojo. Pri tem so se držali načel, ki so jih sprejeli že lani: dokončati začete gradnje, nadaljevati tiste, ki so se začele lani ter ne preveč drobiti sredstev.

Po programu za razvoj šolstva in otroškega varstva v Ljubljani je letos v načrtu tudi začetek gradnje nove osnovne šole in vrtna za Bežigradom. Svet za prosveto in telesno vzgojo je lani sprejel ta dolgoročni načrt za gradnjo šol in vrtcev v naši občini, ki ga je potrdila tudi občinska skupščina. Po tem načrtu je na prvem mestu gradnja osnovne šole na Brinju v Soseski 6 na vogalu Ulice Pohorskega bataljona in Tolstojevih ulice) in vrtna ob Glavarjevi ulici v krajevni skupnosti »Stadion«; letos bi torej začeli izpolnjevati ta dolgoročni načrt.

Lani so v glavnem zaključili adaptacije osnovnih šol in gimnazije; letos je na vrsti še osnovna šola »Vita Kraigherja«, ki bo v prihodnjih letih dobila še prenovljeno kuhinjo.

Za letos je predvidena gradnja nekaj šolskih igrišč, na vrsto pa je prišel tudi bazen pod telovadnico v osnovni šoli »Borisa Kidriča« v Savskem naselju. Kot je znano, so bazen v grobem zgradili takrat kot telovadnico, vsa leta doslej pa ni bilo denarja in tudi ne možnosti ogrevanja (priključek na toplarno), da bi ga usposobili in tako oživel to mrtvo investicijo. Bežigrajska mladina bo dobila pokrit bazenček z ogrevano vodo, ki bo kot nalašč za učenje plavanja.

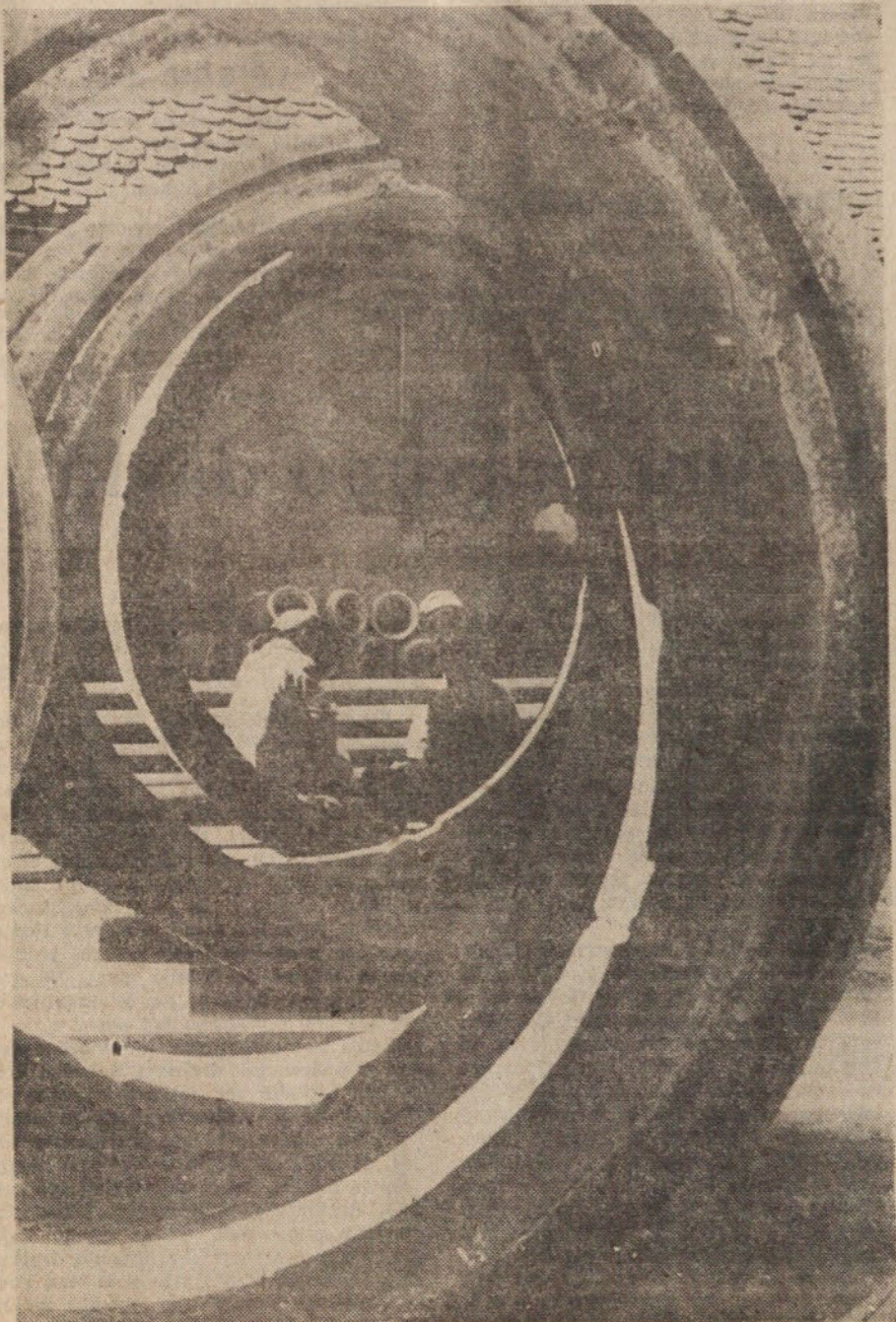
Za investicije v šolstvu je bilo lani porabljenih 4.970.000 din, za letos pa je predvidenih 5.674.872 din.

Nov vrtec bo veljal 1.860.000 din. V občinskem proračunu je zagotovljena polovica te vsote (930.000 din), drugo polovico pa bi dobili iz sklada skupnosti otroškega varstva v Ljubljani. Vrtec bi odprli še letos.

Nova osnovna šola bo veljala 5.500.000 din. Letos bi jo zgradili do III. gradbene faze (v proračunu je predvidenih 2.500.000 din), prihodnje leto pa bi jo odprli. Pri znesku za novo šolo je upoštevana tudi notranja oprema in ureditev okolice, tako da se stroški za ta dela ne bodo pojavljali naknadno.

Po programu, katerega so v glavnem sprejeli že lani, so letos na vrsti še naslednje gradnje:

Nadaljevanje na 6. strani

Nadaljevanje s 5. strani

Preureditev telovadnice na gimnaziji (40.000 din), preureditev izpraznjenih stanovanj na osnovni šoli »Dr. Vita Kraigherja« v jami ob Vodovodni cesti za podaljšano bivanje otrok v šoli (300.000 din), gradnja igrišč pri osnovni šoli »Danile Kumar« v Stožicah (210.000 din), gradnja igrišč in veznega hodnika do telovadnice na osnovni šoli »Maksa Pečarja« na Črnučah (120.000 din), dograditev veznega objekta pri osnovni šoli »Franca Ravbarja« v Dolu (200.000 din), gradnja igrišč pri osnovni šoli »Dr. Vita Kraigherja« (200.000 din) ter dograditev bazena in telovadnice ter priključek na toplovodno omrežje na osnovni šoli »Borisa Kidriča« v Savskem naselju (1.000.000 din).

Predvideni so še zneski za ureditev instalacij pri garderobni hišici Partizana Črnuče (12.000 din), za popravilo doma TVD Partizan na Ježici (68.000 din) ter za igrišča pri vzgojno varstvenem zavodu »Rezke Dragar« na Črnučah (20.000 din).

V proračunu je tudi predviden denar za preureditev vzgojnega zavoda »Janeza Levca« (24.640 din), doma na Bokalcih (20.232 din) in mladinskega kluba Ljubljana (30.000 din). Navedene domove sofinancirajo ljubljanske občine, deleže pa izračunajo glede na število varovancev iz posamezne občine (»Janez Levce«, Bokalci), pri

ureditvi ljubljanskega mladinskega kluba pa sodelujejo vse občine z enakim deležem.

Gospodarski posegi 1.243.600 din

Za redno vzdrževanje cest je predvidenih 910.000 din. Denar je namenjen še za (po zakonu določene) premije za mleko (250.000 din), za zdravstveno zaščito živali (7.000 din), za zaščito rastlin (5.000 din), za povračilo dijakom za vozovnice (5.000 din), za časopis pogodbene skupnosti »Občan«, ki ga financirajo vse slovenske občine (8.000 din), za vzdrževanje vodno gospodarskih objektov (8.600 din) ter za plačilo veterinarski postaji za osemnemanje plemenic (50.000 din); to je nekdanji sklad skočnine.

Obveznosti iz preteklih let 54.300 din

Plačati je treba v rezervni sklad (od dohodkov za leto 1968., ki so bili formira-

ni v januarju 1969, zato prispevka ni bilo mogoče odvesti do 31. decembra lani) in druge obveznosti.

Rezervni sklad 180.000 din

V rezervni sklad se mora odvesti en odstotek od proračunskih dohodkov, zmanjšanih za prenešana sredstva iz preteklega leta.

Nerazporejeni dohodki 1.016.648 din

Lani je znašala tekoča proračunska rezerva 1.373.150 din; od tega je šlo 1.175.000 din za dodatni prispevek temeljni izobraževalni skupnosti Ljubljana.

Tekoča proračunska rezerva je namenjena za premalo predvidene ali nepredvidene izdatke, oziroma za pokrivanje izdatkov v proračunu, če bi se zmanjšali dohodki.

Prispevki, ki jim pravimo davki

Doslej veljavni davčni sistem je po ostrih kritikah in burnih razpravah doživel precej sprememb, ki naj bi občinskim republikam in zvezni blagajni navrgle več denarja kot lani. Kaj se bo zares zgodilo, bomo delno videli že v prvih prihodnjih mesecih.

Glede davkov bodo obrtniki na boljšem. Za dohodke, ki jih bodo dosegli letos, so namreč predpisane nižje stopnje kot lani. Znižane stopnje naj bi gledano s stališča občinske skupščine) nadomestili z realnejšim in bolj temeljitim ugotavljanjem dohodka (vodenje knjig), ki naj bi bil po pričakovanju znatno višji. K temu naj bi pripomogli novi davčni ukrepi, zlasti pa še številčno in strokovno boljša davčna služba, še posebej pa davčna inšpekcija.

Vsaj republika računa, da bodo poslovne knjige obrtnikov rodile izredne uspehe pri realnem določanju in pobiranju dajatev. Ker pa bo za to delo potrebno daljše obdobje, predvsem pa učinkovita kontrola, je za kakršnekoli ocene še prezgodaj.

Temeljita akcija pri pregledovanju poslovnih knjig obrtnikov v naši občini je pokazala, da pretežna večina v redu vodi knjige. Pregledali so knjige 160 obrtnikom; kakšnih 40 jih vodi knjige bolj po

svoje (zaostale vknjižbe itd.), le 9 obrtnikov pa je davčna uprava denarno kaznovala.

Pri obdavčenju kmetov je naša občinska skupščina izbrala letos najbolj milo rešitev, ki jo še dopušča zakon. Po priporočilu republiške skupščine so z novo razdelitvijo katastrskih občin prešli iz treh na dve skupini in že samo s tem občutno povišali osnovno stopnjo za odmero davka. Kmetijstvo je tako obremenjeno s 30 starimi milijoni din več (15 milijonov Sdin za občino in 15 milijonov Sdin za republiko).

Za letos naj bi s predlaganima stopnjama (30 % v prvi skupini in 17 % v II. skupini) povišali lanski prispevek še za 10 %. (V II. skupino spadajo Dol, Podgora in Kleče, vse druge katastrske občine pa so v I. skupini.) Lanska povprečna stopnja za I. skupino je znašala 27,8 %, letos pa bo znašala 30 % in sicer zaradi izenačenja z drugimi občinami v Sloveniji. Lanska povprečna stopnja v II. skupini je znašala 13,7 %, ker pa je z republiškim zakonom za to skupino predpisana najnižja stopnja 17 %, so se v bežigradski občini odločili za to stopnjo.

Da bi se izognili še nadaljnjemu povišanju davkov, so predlagatelji opustili staro progresivno obdavčitev, ki bi v ok-

virih, predpisanih z republiškim zakonom, pa tudi po tehnični izvedbi, še znatno povišala davke v kmetijstvu, zlasti v II. skupini.

Kmetje bodo morali davkarji torej odriniti nekaj več kot lani. Zakaj? Za izven ljubljanske občine je kmetijstvo eden glavnih virov dohodkov in menijo, da so kmetje v ljubljanskih mestnih občinah premalo obdavčeni. Ob tem pa so pozabili, da je takojimenovani meščanski kmet vsako leto bolj na tesnem z zemljo, ki jo še lahko obdeluje, da se s kmetijstvom pretežno ukvarjajo samo še starejši ljudje itd. Trg imajo res pred nosom, vendar pravih kmetov je čedalje manj. Ne gre tudi prezreti dejstva, da je kmetijstvo pri nas bolj obdavčeno kot obrt.

Letos bo moralo precej več občanov plačati prispevek od skupnega dohodka (če so lani zaslužili več kot dva st. milijona dinarjev, to je plača, honorarji in drugi dohodki). Točneje rečeno: zavezancev bo več, dohodka za občino pa verjetno manj. Lani je bilo za Bežigradom nekaj več kot 2.500 dvakratnih milijonarjev. Letos jih bo prav gotovo več, vendar veljajo olajšave (za vzdrževanje nezaposlenih družinskih članov in otrok) zato si iz tega vira za občinsko blagajno ne obetajo večjih dohodkov kot lani.

Proračun mestnega sveta

Šest milijard starih dinarjev za skupne mestne potrebe

Računajo, da se bo letos za financiranje skupnih mestnih zadev nabralo v Ljubljani 64.041.000 dinarjev. Za financiranje skupnih mestnih zadev in medobčinskih služb združujejo ljubljanske občine 85 odstotkov dohodkov od občinskega prometnega davka od prodaje blaga na drobno v trgovini ter alkoholnih pijač v trgovini in gostinstvu, upravnih in sodnih taks.

Denarja bo za 14 milijonov več kot lani, vendar je letos mestni svet prevzel tudi financiranje nekaterih dejavnosti, za katere so prej skrbele občine. To je narodna obramba, mestni komite Zveze mladine, mestni odbor Rdečega križa in mestna gasilska zveza. Delavska in mestna knjižnica ter sofinanciranje Temeljne izobraževalne skupnosti.

Denar naj bi razdelili takole:

Za temeljno izobraževalno skupnost je predvideno 3.816.000 din, v celoti pa za vzgojo in izobraževanje 3.856.000 din. Za znanstveno dejavnost je namenjeno 35.000 din.

Med izdatki v proračunu mestnega sveta je kulturno prosvetna dejavnost ena najmočnejših postavk. Predvideno je 14.076.000. Dotacije naj bi dobili: Slovensko narodno gledališče 4.225.000 din, Mestno gledališče 2.327.000 din, Slovenska filharmonija 1.255.000 din, Mestni arhiv 267.000 din, Ljubljanski festival 593.000 din, Pionirski dom 881.000 din, Mestno lutkovno gledališče 514.230 din, Mestni muzej 312.000 din, Mestna galerija 128.000 din, Slovanska knjižnica 211.000 din, Zavod za ureditev stare Ljubljane, 331.000 din, Sentjakobsko gledališče 210.000 din, Mestna ljudska knjižnica 465.000 din, Delavska knjižnica 360.000 din itd.

Za telesno kulturo je predvidenih 1.613.000 din od tega 440.000 za Zavod inž. Stanka Bloudka, 380.000 din kot nagrade za visoke dosežke, za organizacije in prireditve je predvidenih 227.000 din, za tekmovanje po poteh partizanske Ljubljane 100.000 din, denar pa bo dobila tudi Ljudska tehnika in gorska reševalna služba.

Med izdatki za zdravstveno varstvo je regionalni zdravstveni center, ki bo dobil 340.700 dinarjev.

Za urbanistične načrte, študije in analize je predvidenih 446.000 din.

Tudi komunalna dejavnost je ena najvišjih postavk v mestnem proračunu. (10.500.000 dinarjev). Za vzdrževanje javne razsvetljave v Ljubljani je določenih 3.196.000 din, za vzdrževanje javne snage 2.490.000 din, za zimsko službo 1.580.000 din, za nego parkovnih gozdov 710.000 din in vzdrževanje zelenih površin 700.000 din, za cestno prometno signalizacijo 600.000 din, denar pa je predviden še za vzdrže-

vanje semaforjev, mestno prometno službo, zoološki vrt itd.

Deharja za komunalne zadeve je predvideno približno toliko kot lani, čeprav so potrebe vsako leto večje. Glede javne razsvetljave je celo rečeno, da bo nujna redukcija električne energije za posamezne mestne predele.

Za delo mestnega sveta, odborov in komisij je predvidenih 824.000 din. Denar za delo mestne skupščine, ki jo bodo ustanovili po volitvah, tukaj ni predviden.

Tretja »milijardna« postavka v proračunu mestnega sveta so mestne in medobčinske službe (15.331.0000 din). Denarja je predvideno toliko kot lani in že zdaj opozarjajo, da bodo morale te službe celo zmanjšati obseg strokovnih in upravnih opravil, ne pa da bi poslovanje modernizirali. Denar naj bi dobili: uprava za upravno politične zadeve 1.901.000 din, policijska gasilska brigada 1.700.000 din, občinsko sodišče I 1.803.000 din, občinsko sodišče II 1.851.000 din, uprava inšpekcijskih

služb 1.408.000 din, sodniki za prekrške 1.064.000 din, pa še uprava za izmero in kataster, zavod za analize in cene, občinsko javno tožilstvo, mestno javno pravobranilstvo, mestna prometna postaja, mestni prometni urad in uprava mestnega sveta.

Precej več denarja kot lani je predvidenih za narodno obrambo. Narodne obrambe (predvsem civilne zaštite) ne financirajo več občine, temveč letos v celoti mestni svet.

Za dejavnost družbeno političnih organizacij in društev je predvidenih 1.447.070 din, od tega največ za mestno konferenco SZDL in mestni komite zveze mladine.

Za negospodarske investicije je predvidenih 3.114.000 din, anuitete in obroki pa znašajo 7.670.830 din. Med negospodarskimi investicijami je za gradnjo pokritega bazena določenih 1.027.000 din, za ljubljanski grad 500.000 din, poleg pa še za preureditve mestnega gledališča, mestne galerije in pionirskega doma, za gasilsko lestev in za semaforje

Proračun
občine

22,70 din

Temeljna
izobraževalna
skupnost
Ljubljana

35,20 din

Republiška
izobraževalna
skupnost

47,80 din

Proračun
republike

22,20 din

Proračun
federacije

44,00 din

Pokojsninsko
in invalidsko
zavarovanje189,20
dinZdravstveno
zavarovanje

76,30 din

Otroško
varstvo

26,40 din

Prispevek za
zaposlovanje

2,90 din

Stanovanjska
gradnja

58,70 din

Prispevek za
Škopje

14,70 din

Če je v kuverti sto tisočakov...

bruto plača (plača s prispevki) 1.540,10 din = 100%

Ali veste koliko znaša vaša bruto plača, se pravi, koliko bi dobili prvega ob mesecu v kuverti, če ne bi plačali vseh prispevkov: za »cesarja«, socialno zavarovanje, šolstvo itd?

Dvomimo, če ste kdaj računali. To je stvar računovodij v podjetjih. Tudi njim ni lahko: prispevki se še med letom večkrat spreminjajo in vse je treba preračunati na novo. Oni se že znajdejo med bruto in neto odstotki, med dodatnimi in izrednimi prispevki. Nas pa so zanimali zneski; če je prvega ob mesecu v kuverti 1.000 dinarjev (sto starih tisočakov) koliko potlej dobi občina, zvezni proračun, socialno zavarovanje...

Sto tisočakov smo vzeli v račun zato, ker je lepo okrogla vsota, pa tudi zato, ker je bil takšen poprečni zaslužek zaposlenih v bežigrajskih podjetjih (po podatkih Službe družbenega knjigovodstva za preteklo leto). Računamo torej z rednim osebnim dohodkom (plačo), brez kakršnih dodatkov: kilometrine in ne vem kaj še. Račun velja za redno zaposlene v nekem bežigrajskem podjetju, ki stanujejo za Bežigradom (za druge je lahko račun spet drugačen).

Če ste v kuverti dobili 1.000 dinarjev (novih), potlej je zvezni »cesar« (zvezni proračun) že dobil 44,00 din in republiški 22,00 dinarjev. Za republiško izobraževalno skupnost je šlo še 47,80 dinarjev (financiranje univerze in srednjih šol). Občina je dobila razmeroma malo: za občinski proračun 22,70 din, za Temeljno izobraževalno skupnost Ljubljana pa je šlo 35,20 din (financiranje osnovnega šolstva).

Socialno zavarovanje je dobilo 265,50 dinarjev; to je seveda roka, ki najgloblje seže v (bruto) plačno kuvertu. Vemo pa, kako je »pokojnina« (zlasti starih upokojenec), pa z zdravljenjem v bolnišnicah.

Potlej so na vrsti še drugi: prispevek za otroško varstvo zneske 26,40 din, od tega gre 80 odst. za otroške dodatke, 20 odst. pa za otroško varstvo (denar dobi skupnost otroškega varstva). Zavod za zaposlovanje dobi 2,90 din, prispevek za Škopje pa znaša 14,70 dinarjev. Naposled gre za gradnjo stanovanj 58,70 dinarjev; ta znesek se deli takole: 8,5 odst. za kritje razlike pri stanarinah (ki so, kot vemo, do 1970. leta planirane kot neekonomske), 20 odst. gre za gradnjo stanovanj borcev, 71,5 odst. pa ostane podjetju na sklado skupne porabe (iz tega sklada dajejo podjetja svojim delavcem posojila za stanovanja).

Tako, pa smo na koncu! Sto starih tisočakov ste do-

bili v kuverti, 54.010 starih dinarjev pa je šlo na razne žiro račune.

Zdaj lahko kombinirate kolikor vas je volja: recimo za občinski, republiški in zvezni proračun je šlo 88,90 din, za šolanje in otroke v vrtcih 107,60 din itd. itd.

Če ste zaslužili, recimo 500.000 starih dinarjev, potlej je občina dobila 113,50 din, republika 111,00 din in federacija 220,00 din itd. itd.

In kje je zdaj vaš denar med dohodki občinskega proračuna? S tem je na takole: od bruto osebnih dohodkov je letos z zakonom določen delež za občinski proračun v višini 3,95 odst. (5,79 odst. od neto osebnih dohodkov), deli pa se: 1,55 odst. (2,27 odst. od neto) za občinski proračun in 2,40 odst. (3,52 odst. od neto osebnih dohodkov) za Temeljno izobraževalno skupnost Ljubljana.

Za docela natančno preračunavanje vseh naštetih prispevkov v odstotkih in dinarjih in za njihovo dolgo, nespremenjeno veljavo, ne jamčimo.

